Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 483
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 12 ՕԳՈՍՏՈՍ 1885 (Ն. Տ.) 24 ՕԳՈՍՏՈՍ 1885
14 ԶԻԼԳԱՏԷ 1302

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

[illegible] غلطه‌ده نورادونکیان خانده ارەولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han.

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ 200
» » Վեցամսեայ » » 100
» » Եռամսեայ » » 50
Գաւառաց » և տեղական Թղթատարով՝ տարեկան » » 240
Գաւառաց համար և տեղական Թղթատարով՝ վեցամսեայ » » 120
Օտար երկիրներ, տարեկան ֆրանք 56
» » վեցամսեայ » 28
Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է, Խմբագրութեան ղրկուած ոեւէ նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր։

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ Կ'ԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ԻՍԹԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
Գործակալութեան ձեռամբ, Գարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՇԱԲԱԹ, 10 ՕԳՈՍՏՈՍ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԶԱՐԴ ԱՓՐԻԿԷ. Տխուր լուր մը կուգայ Ափրիկէի արեւմտեան եզերքէն։ Սէնդ-Բօլ Տէ Լօանտայէ յուլիս 16 թուով կը ծանուցուի թէ Քօանզամա Հուիլլայի փոքր թագաւորն յանկարծամահ եղեր է, և բնիկներն, ըստ սովորութեան, սպիտակամորթներուն կախարդութեան վերագրելով իրենց թագաւորին մահը, ջարդ մը կազմակերպեր են։ Եւրոպացւոց վրայ յարձակելով յանկարծ, սպաններ են 20 հոգի, ընդ որս երեք կաթոլիկ վարդապետներ, որք Հուիլլայի Միսիոնարական կայանին կը պատկանէին։ Անգլիացի մը յաջողեր է փախչիլ իւր մէկ աղջկայ, բայց իւր ուրիշ երկու զաւակունք ջարդուեր են։ Այս կողմեր Բորդուկալի անուանական տիրապետութեան ներքեւ են։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. Հաշուեւ եղած է թէ անգլօ-ռուս պատերազմը Ռուսիա, առեւտրական տեսակէտով, աւելի պիտի վնասուի քան Մեծն Բրիտանիա։ Պալթիկ և Սեւ ծովուց միջոցաւ Ռուսիոյ արտածութիւնք պիտի փճանան։ Ռուսիոյ և Անգլիոյ միջեւ առեւտրական ուղղակի յարաբերութիւնք այնչափ մեծ չեն որ Անգլիա վնասուի անոնց ընդհատումէն։ Այդ յարաբերութիւնք վերջին տարիներս նուազած են փոխանակ աճելու, շնորհիւ բարձր մաքսերու զորս Ռուսիա դրած էր Անգլիայէն հանքածուխի ներմուծման դէմ։ Վիճակագրական հաշիւներէ կ'երեւի թէ 1884 տարւոյն մէջ Անգլիոյ ներածութիւնք 389,904,000 ոսկւոյ կը հասնէին, յորս Ռուսիայէն ներածեալ ապրանաց արժէքն էր 16,399,000 ոսկի միայն, այսինքն՝ ընդհանուրին 42 առ 1,000 միայն։ Եւ 1883 ին՝ մինչ Անգլիոյ ներածութիւնք 426,045,000 ոսկի էին, Ռուսիայէն բերուած էր ապրանք միայն 20,961,000 ոսկւոյ, որ ըսել է՝ 49 առ 1,000։ Արտածութեանց գալով, 1884 ին Անգլիայէն դուրս տարուած վաճառաց արժէքն էր 232,928,020 ոսկի, յորոց ի Ռուսիա տարուածներու արժէքն էր միայն 5,017,000 ոսկի, կամ 21 առ 1,000. և 1883 ին՝ մինչ Անգլիոյ արտածութիւնք կը հասնէին 239,799,000 ոսկւոյ, ի Ռուսիա տարուած էր 5,037,000 ոսկւոյ ապրանք, որ մի և նոյն համեմատութիւնն ունի ամբողջին։ — 1884 ին Անգլիա ընդունած էր 47,143,000 չէտվէտ ցորեն, որոյ 5.402,000 ը Ռուսիայէն. 1,607,0000 չէտ. կտաւ (քէթէն), յորմէ 1,097,000 ը Ռուսիայէն. 1,335,000 չէտ. կանեփ (քէնէվիր), յորմէ 267,000 ը Ռուսիայէն. 6,606,000 բեռ փայտ, յորմէ 1,339,158 բեռը Ռուսիայէն. և 1,806,000 չափ կտաւատ (քէթէն թօխումու), յորմէ 450,000 ը Ռուսիայէն։ Այս ցուցակէ կ'երեւի թէ Անգլիա Ռուսիոյ կարօտ է միայն կտաւի համար, եւ այս վաճառքն ալ Գերմանիոյ և Հօլանտայի ճամբով յԱնգլիա կրնայ փոխադրուիլ առանց մեծ դժուարութեան, եթէ ծովու ճամբան փակուի։— Նոյն տարին Անգլիա դուրս ղրկած է 23,344,000 տակառաչափ հանքածուխ, յորմէ 1,553,000 տակառաչափը միայն ի Ռուսիա. 3,469,000 տակառաչափ երկաթ և պողպատ, յորմէ 207,000ն ի Ռուսիա. 271,078,000 լիպրա բամպակեայ մանած, յորմէ 1,909,000ն ի Ռուսիա. 13,051,000 ոսկւոյ արժողութեամբ մեքենական գործիք, յորոց 960,000 ոսկւոյ արժէքով միայն ի Ռուսիա, և 6,567,000 չէտ. քիմիական նիւթեր, յորմէ 485,000 չէտն ի Ռուսիա։

ՀՕԼԱՆՏԱ. Էնտէփանտանս Պէլճ կը հրատարակէ շահագրգիռ ծանօթութիւններ «Կոյրերու Ուսուցիչներուն Համազգային Ժողովոյն» վրայ, որ այժմ կարգ մը նիստեր կ'ընէ յԱմսդերտամ։ Օգոստ. 4ին, ժողովոյն անդամք ներկայ գտնուեցան նուագահանդէսի մը, զոր կուտային Փարիզի կոյր երաժշտաց վարժարանին մէջ կրթուած արուեստագէտներ։ Հետեւեալ օրը ժողովն որոշեց հեռագիր մը ղրկել Ֆրանսայի Ներքին գործոց նախարարին, զայն շնորհաւորելու վասն նշանաւոր յաջողակութեան զոր այս կոյր երաժիշտք ի հանդէս բերած էին, արտասովոր ճշդութեամբ մը նուագելով ամեն տեսակ գործեաց վրայ։ Ժողովը նաև երախտագիտութեան ուղերձ մը պիտի ղրկէ Բարիզի յիշեալ կարեւոր հաստատութեան։ Եթէ մեր աչազուրկ կէղիցեան Թագէոս Պատուելին ալ ներկայ լինէր նուագահանդէսին, իւր ձայնական ու գործիական երաժշտութեամբ մեծ յաջողութիւն կը ստանար անշուշտ, թէեւ Բարիզի համբաւաւոր վարժարանէն չէր ելած։ Ժողովոյն մէկ նստին մէջ, Պ. Վուլֆ, տնօրէն Պերլինի Կոյրերու վարժարանին, երկարօրէն խօսեցաւ աչազուրկներուն կրթութեան խնդրոյն վրայ։ Հաստատեց, ի մէջ այլոց, թէ երկար ժամանակ նստողական կեանք վարել կը վնասէ ձեռաց դիւրաշարժութեան, ինչպէս մարմնոյն այլ տրամադրութեանց։ Պ. Վուլֆ ըսաւ թէ իւր վարժարանի մէջ կոյրերուն պարապումները կը զանազանուէին բնաւ, թող չտալու համար որ անդամք ընդարմանան, և անդամոց՝ մանաւանդ ձեռաց՝ դիւրաշարժութիւնը մշակելու համար տարուած խնամոց վերագրեց սա գոհացուցիչ իրողութիւն թէ, իւր վարժարանէն ելնող 100 կոյր աշակերտաց վրայ 75ը բոլորովին կարող վիճակ մ'ունէին իրենց ապրուստը շահելու։ Հաստատեց նաև թէ կոյր տղայոց շահը կը պահանջէ որ վարժարան մտնեն հինգ տարեկան կամ առ առաւելն վեց տարեկան հասակի մէջ։

ՍԵՐՊԻԱ. Սերպիոյ մէջ կան 6,116 նախակրթարանք, յորս կը յաճախեն 32,800 մանչ և 5,300 աղջիկ տղայք. 3,250 աշակերտք միջնակարգ կրթութիւն կը ստանան, և իբր 1,200 աշակերտք բարձրագոյն վարժարաններուն ուսմանց ընթացքին կը հետեւին, և բոլոր այս կրթարանաց համար կառավարութիւնը ծախք կ'ընէ 1,768,139 ֆր. մեծ խնայութեամբ։ 1883էն ի վեր կրթական վիճակն յոյժ բարւոքած է, բազմաթիւ նորանոր վարժարանաց և վերակազմութեամբ արդէն բացուածներուն։

ԱՆԳԼԻԱ. Աշխարհի մէջ ամենէն լաւ վարձատրեալ և քաջալերեալ զօրքերն անշուշտ Անգլիոյ զօրքերն են։ Թող թէ լիուլի և կանոնիկ թոշակ կը ստանան, և՝ միանգամայն առատ սնունդ. ամեն անգամ որ պատերազմէ վերադառնան, Խորհրդարանը շնորհակալութիւն կը քուէարկէ, և իւր գոհունակութեան նիւթական փորձեր ալ տալով, շքադրամներ կը բաշխէ և միանգամայն դրամական նուէրներ կուտայ անխտիր ամեն զինուորի։ Խորհրդարանն այս անգամ չխակուած քուէ արկեց 50ական անգլ. ոսկւոյ պարգեւ տալ մէն մի անգլ. զինուորի որ՝ Նեղոսի ի վեր արշաւանքին մէջ՝ Վատի Հալֆայէն անդին անցած էր, իսկ Սուաքիմի կողմը գտնուած մէն մի զինուորի 20ական ոսկի։ Սպայից աւելի մեծ գումարներ պարգեւ տրուեցան։ Եւ այս ամենայն՝ գերազանցապէս ամուլ, անյաջող և ապարդիւն արշաւանքի մը համար։ Հապա եթէ կարեւոր յաղթանակ մը տարած լինէին . . . ։

ՖՐԱՆՍԱ. Ելմտական դժուարութիւնը Ֆրանսայի մեծ դժուարութիւնն է միշտ։ Ո՛ւր է այն բարեբաստ ժամանակը, Մաք-Մահոնի Նախագահութեան վերջին տարիներն և Կրէվիի Նախագահութեան առաջին տարիներն, երբ Ելմտացոյցն 100աւոր միլիոնի հասոյթից առաւելութիւն կը ցուցնէր, որք ժողովրդեան կը բաշխուէին տուրք զեղչմամբ։ Քանի մը տարիներէ հետէ այն յաւելուածք փոխուած են 100ական միլիոն ֆր.ի բացերու։ 1886 ելմտական տարւոյն մէջ Ֆրանսայի կառավարութիւնը ծախք պիտի ընէ 3 3/4 երկլիոն ֆր. կամ 150 միլիոն անգլ. ոսկի։ Ահագի՛ն գումար մը արդարեւ։ Անշուշտ ծախուց կարեւոր զեղչ մ'ընել պիտի պարտաւորի Ֆրանսա։

—Ի Բարիզ ապրուստն անլուծելի խնդիր մը կը դառնայ հազարաւոր բնակչաց։ Վերջին չորս ամաց մէջ, Բարիզի բնակիչներէն 100,000 հոգիք պակսած են, և այս տարւոյ գարունէն ի վեր ալ 12,000 հոգիք։ Բնակարանաց վարձքերն յոյժ բարձր են, և կենաց պիտոյք զանազան տուրք ծանրաբեռնեալ են ի Բարիզ, մինչ ամեն ինչ բաղդատաբար քիչ մը աժան է արուարձաններու մէջ։ Կային շինութեան ընկերութիւններ պալատանման տուներ կառուցանելու համար, որք հիմա վարձակալ չունին. բայց ո՛չ մէկ ընկերութիւն մտքէն անցուցած էր շինել արհեստաւորաց և խոնութեանց համար փոքր տուներ։ Տը Պիւֆոն անուն մարդ մը կ'առաջարկէ 10 միլիոն ֆր.ի ազգային վիճակահանութիւն մը սահմանել, այսպիսի աժան և փոքր տուներու շինութեան հարկաւոր դրամագլուխն հայթայթելու համար։ Բայց Ֆրանսա վիճակահանութեանց առատութիւն մ'ունի, և տոմսակ գնող հասարակութիւնն, որ ընդհանրապէս աղքատներէն կը բաղկանայ, ո՛չ եւս կ'ուզէ հրապուրուիլ նոր խոստումներով։

ԵՐԿԱՐԱԿԵՑՈՒԹԻՒՆ. Անգլիայէն լուր մը կուգայ նշանաւոր երկարակեցութեան մը։ Լինքոլնշիր գաւառին Շիրիչէտ գիւղին մէջ կան զոյգ մը այր և կին, Ռիչարտ և Էլիզապէթ Ուորդլի, որք վերջերս տօնեցին իրենց «ադամանդեայ հարսանիքն», այսինքն՝ ամուսնութեան 70րդ տարեդարձը։ Գիւղային եկեղեցւոյն մէջ իրենց ամուսնութեան արձանագրութիւնն է 1815 յուլիս, երբ Ուա[illegible] կը հնչէր երկրին մէջ։ 20 տարի յառաջ այս պատկառելի ամոլը տօներ էին իրենց «ոսկեղէն հարսանիք», և այժմ կատարած են ամուսնացեալ կենաց հրաշալիքն, եօթանասուն տարւոյ անխախտ և անվրդով միութիւն մը։ Աստուած հարիւրէն պահէ, պիտի ըսեն շատ մը սկեպտիկեան ամուրիք։ Բայց շատ օրինակներ, մանաւանդ անհերքելի վիճակագրեր կան որք կը ցուցնեն թէ իրենց կարծածին չափ անտանելի կեանք մը չէ ամուսնական կեանքը։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. Ծանուցինք այն եռանդագին ընդունելութիւն զոր Ֆրանսայի գրագէտք գտան Մաճառաց կողմէ ի Բէշդա։ Պ. Ֆրանսուա Գոփէ հանրածանօթ ֆրանսացի բանաստեղծն ի Բէշդա նշանաւոր հանդիսացաւ հակագերման բանախօսութեամբ մը, զոր խստիւ կը քննադատեն Վիէննայի լրագիրք ոմանք, մինչ այլք կը շատանան հեգնելով։ Գրական խնճոյքին մէջ, Պ. Գոփէ, բաժակ ի ձեռին, ըսաւ. «Կը յիշեցնեմ ձեզ թէ Ֆրանսա, իւր անկեալ վիճակին հակառակ, Ֆրանսա է տակաւին։ Արծիւն է միշտ արծիւ, և թէպէտ վիրաւորեալ է ու կ'արիւնի և թեւ մ'ունի բեկեալ, տակաւին աւելի բարձր կը սաւառնի քան անգղը։» Հիւրերը ջերմապէս ծափահարեցին զայս [illegible], որ առիթ կուտայ Տօյչէ Ցայթունկ լրագրոյն դիտել տալու թէ Թագաւորի գինին և մաճառական ուրիշ ազնիւ գինիք կարի իմն ազդած պէտք է լինին հանդիսականաց վրայ, նկատելով թէ Մաճառք, իրենց ողջախոհ վայրկենաց մէջ, ջերմագոյն պաշտպաններն են դաշնակցութեան ի մէջ Աւստրօ-Հունգարիոյ և Գերմանիոյ։

—Մաճառ բանաստեղծ Պ. Սպրանի, ուրիշ խնճոյքի մը մէջ հետեւեցաւ Պ. Ֆրանսուա Գոփէի, Գերմանիոյ դէմ կծու ակնարկութիւններ արձակելով Ֆրանսայի վրայ գովասանալից քերթուածի մը մէջ, զոր Գոփէի ձօնած էր։ Վիէննայի լրագիրք կը հեգնեն այս սրտաբուխ ներբողեան, յորում սա տողեր կ'երեւին. «Ֆրանսա պէտք չունի թագի մը, զի ինքն իսկ աշխարհի թագն է արդէն։»—«Միւս ազգաց մեծութիւնն յաճախ վնասիչ է. մինչ Ֆրանսայի մեծութիւնը կը դիւթէ զմեզ։»—«Չենք կրնար նախանձիլ Ֆրանսայի փառաց ու մեծութեան, ինչպէս չենք նախանձիր Երկնից։»—«Ֆրանսա աստղ մ'է և գերմանացի սուտ քաջի մը կօշիկը չի կրնար դպչիլ անոր,»— Պ. Սպրանի կը յարէ թէ Հունգարիա միշտ պաշտած է զՖրանսա, որուն Վիէննայի լրագիրք կը պատասխանեն թէ, ֆրանքօ-գերման պատերազմին մէջ Հունգարիոյ, մանաւանդ Անտրաշի կոմսին Նախագահութեան ներքեւ գտնուող Հունգարական Նախարարութեան համակրանքները բոլորովին Գերմանիոյ կողմն էին։

ՊՐԱԶԻԼԻԱ. Երեսփ. ժողովն ընդունեց ազատական նախարարութեան ծրագիրը գերութեան ջնջման համար ի Պրազիլիա։

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ. Վիէննայի Երաժշտական Ճեմարանին մէջ ջութակահարութեան առաջին մրցանակը շահած է [illegible] մը, Ֆրէտէրիք Բրայզլէր անուն։

ՅԱՆԴՈՒԳՆ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. Երբ օգոստ. 12ի երեկոյն Թղթաբեր կառախումբը Բալըզէ Մարսիլիա հասաւ, տեսնուեցաւ որ թղթատարութեան 16 պայուսակներ բոլորովին պարպուած էին և արժէքաւոր նիւթերն անհետացած։

* * *

ՍՊԱՆԻԱ. Սպանիացիք կ'երեւի թէ իրենց խելքը կորուսած են։ Մադրիտի և համայն Սպանիոյ լրագիրք կ'առաջարկեն եղեր «խզել Գերմանիոյ հետ բարեկամական յարաբերութիւններն». և հեռագիրը կը յարէ թէ Մադրիտի գերմանական դեսպանն ի մօտոյ Պերլին պիտի վերադառնայ։ Բոլոր այս աղմուկ, ինչպէս կը յիշուի, Խաղաղական Ովկէանու քանի մը կղզեաց համար է, զորս Սպանիա իւր սեփականութիւնը կը համարէր, բայց զլացած էր արդեամբ ցոյց տալու զիւր տիրապետութիւն։ Գերմանիա, իբրեւ անտէր և պարապ թողուած հող նկատելով, իւրացուցած է Քարոլինեան կղզիներն, ուր եթէ սպանիական իշխանութեան ո՛ և է ներկայացուցիչ կենար, հարկաւ կամ թող չէր տար և կամ բողոք կը բառնար անմիջապէս։

Բայց ոչինչ աւելի տրամագին է քան զայս հեռագիր Հավասի, որ երկու բառով կ'ամփոփէ Սպանիոյ վերաբերեալ կարեւորագոյն լուրերը.

Մադրիտ. 21 օգոստ. Ցուցումն Սպանիոյ մէջ հետզհետէ կ'աւելնայ Գերմանիոյ դէմ, Քարոլինեան կղզեաց գրաւման պատճառաւ։

Խոլերայէ բռնուեցան յՍպանիա մէկ աւուր մէջ 4,000 անձինք, յորոց 1,400ը մեռան։

Ազգ մը որ իւր մէջ իսկ մահու և կենաց կռիւ մը կը մղէ աշխարհակալ ախտին դէմ, և չի կրնար զերծանիլ ամեն տարի բիւրաւոր զոհեր տալէ անոր, արդարեւ շատ լայն սիրտ ունենալու է՝ գերմանական Կայսրութեան հետ ի վէճ և ի վէր գալու քանի մը կտոր ժայռուտ և ամայի կղզիներու սիրոյն համար։ Ուրիշ բան է եթէ ըՍպանիացիք, իրենց հանրածանօթ հպարտութեամբ, նախամեծար կը համարին որ իրենց զօրքեր ու նաւեր Գերմանիոյ դէմ մարտնչելով կորնչին քան խաղաղութեան մէջ անփառունակ զոհեր լինելով նողկալի ախտի մը։

ՕՊՐԷՆՈՎԻՉՔ. Օպրէնովիչք են Սերպիոյ տիրող Արքայական Գերդաստանը։ Շաբաթ օրն էր երրեակ տարեդարձ մը այս Գերդաստանի համար, զի օգոստ. 10/22 օրն է տարեդարձ Միլան Թագաւորին ծննդեան, նաև Թագադրութեան իբրեւ Սերպիոյ Իշխան, երբ հասաւ իւր չափահասութեան, յամին 1872, և վերջապէս Սերպիոյ անկախութեան հրատարակման, 1878 ին։ Այս բարեպատեհ առթիւ մեծ հանդէսներ եղան ի Պելկրատ և համայն Սերպիա։ Թէ՛ Սերպիոյ և թէ՛ Օպրէնովիչ Գերդաստանին համար 1885 տարին ժթ. դարուն յաջողագոյն տարին պէտք է համարուի. զի Սերպիա միշտ խռովեալ վիճակ մ'ունեցած էր։ Սերպիա և իւր Թագաւոր Բ. Դրան կը պարտին այն առաջին կարեւոր տնօրինութիւն, որ հանդարտութիւն և տեւականութիւն մտցուց Սերպիոյ վարչական դրութեան մէջ։ Միքայէլ Իշխանին ի Պելկրատ Թօփճիտէրէի պարտէզին մէջ յանկարծական սպանման վրայ էր որ, 1868 յունիս 19ին, Բ. Դուռն ի դերեւ հանեց անոնց նպատակն որք Օպրէնովիչ գերդաստանը բառնալ կ'ուզէին՝ Պելկրատ ղրկելով Պերադ մը, որով կը հաստատէր նոյն գերդաստանին ժառանգական իրաւունքները։ Բ. Դուռն իւր այս շնորհին փոխարէն ցարդ ապերախտութիւն միայն տեսաւ Օպրէնովիչ գերդաստանին կողմէ. բայց կը յուսացուի թէ Սերպիա, անկեղծ բարեկամութիւն մը կազմելով Թուրքիոյ, [illegible] պիտի հատուցանէ իւր երախտագիտութեան պարտքը։

ԳԻՒՏԵՐ. Կելտական դամբաններ երեւան հանուեցան Կէյնսպերկի գաւառին մէջ, ի Վերին Աւստրիա, և տեսնուեցաւ որ [illegible] ժամանակաց թանկագին նշխարներ կը պարունակէին։ Ի Մատտիգհօֆէն (նոյն գաւառի մէջ) երեւան հանուած ուրիշ կելտական դամբան մը կը պարունակէր պսակ մը զուտ ոսկիէ, ճոխապէս զարդարեալ կելտական արուեստին համաձայն ոճով։

—Իսկ Ամերիկայի մէջ նորագոյն գիւտն է .... [illegible], զոր շատ քաղաքներու մէջ վաճառականք սկսած են գործածել, և որով ողջոյն տալու համար պէտք չկայ ձեռքը գլխուն տանելով գլխարկը վեր առնելու։ Ողջունելու համար բաւ է ձեռքը կոճակի մը դպցնել զոր հագուստին ո՛ և է մէկ կողմն դրած է, և յանկարծ անտեսանելի մեքենայի մը գործողութեամբ՝ գլխարկն ինքնին վեր կ'ելնէ և վար կ'իջնէ։

—= 126 =—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱ՛ՆԹ ՆԱԽԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ Գ.

ԽՈՒԹՔ

Ճօն Մանկլս վախնալ սկսաւ։ Ուրիշ որ և է նաւ չէր վախնար այդ ալիքներէն, որք այնչափ ահաւոր չէին։ Բայց այդ ծանրաբարձ նաւի համար կը վախցուէր որ գլխիվայր ծովուն յատակն իջնէր. վասն զի ամեն անգամ մխրճուելուն, տախտակամածը կը լցուէր ջրով, և լոյծ ծածկոյթը չկրնալով կողին ծակերէն արագապէս հոսիլ, կրնար ընկղմել նաւը։ Ուստի վտանգին առաջն առնլու համար, խոհեմութիւն էր տախտակամածին որմերը խորտակել տապարով, որպէս զի ջուրերուն դուրս ելնելը դիւրանար։ Բայց Ուիլ Հալլէյ չուզեց ձեռք առնուլ զայդ նախազգուշութիւն։

Սակայն աւելի մեծ վտանգ մը կ'սպառնար Մաքուորիի, և անշուշտ ոչ եւս ժամանակ կար առաջն առնլու։

Ժամը տասն-մէկին միջոցները, Ճօն Մանկլս և Ուիլսըն, որք տախտակամածին եզրը կեցած էին հովին տակ, անսովոր շռինդ մը լսեցին. իրենց նաւազական բնազդումն արթնցաւ։ Ճօն բռնեց նաւաստւոյն ձեռքէն։

— Ալիքները ժայռերու կը բախին, ըսաւ։

— Այո՛, պատասխանեց Ուիլսըն, խութերու վրայ կը խորտակին։

— Հազիւ չորս հարիւր մէթր հեռի՞։

— Հազիւ։ Ցամաքին յոյժ մօտ է։

Ճօն՝ տախտակամածին որմէն վար ծռելով՝ թխատեսիլ կոհակներուն նայեցաւ և գոչեց. «Խորաչա՛փը, Ուիլսըն, խորաչա՛փը»։

Նաւապետն, որ նաւուն գլուխը կեցած էր, անծանօթ կը թուէր իւր վիճակին։ Ուիլսըն իսկոյն գնաց առաւ խորաչափն և առաջակայմին սարաններուն մէջ ելնելով վար նետեց կապարը։ Չուանը քակուեցաւ մատներուն մէջէն, և երրորդ հանգոյցին հասածին պէս՝ կապարը կեցաւ։

— Երեք գրկաչա՛փ, գոչեց Ուիլսըն։

— Նաւապե՛տ, ըսաւ Ճօ՛ն, Ուիլ Հալլէյի քով վազելով, խութերուն վրայ ենք։

Տեսա՞ւ թէ ոչ՝ Հալլէյին ուսերը վերցնելը, չենք գիտեր. բայց վազեց ղեկին քով, ղեկին վար կոխեց, մինչդեռ Ուիլսըն ալ մեծ թակաղաղին չուանը կը քաշէր նաւուն հովուն կողմը դարձնելու համար։ Ղեկը վարող նաւաստին, ուժգնութեամբ անդին մղուելով, բան մը չէր հասկցեր այս յանկարծական գործէն։

Կէս վայրկեանի չափ երկկայմին աջակողմեան գիծը խութերուն քովէն անցաւ, և, հակառակ գիշերին մթութեան, Ճօն սպիտակ գիծ մը տեսաւ որ նաւէն չորս գրկաչափ հեռի կը մնչէր։

Նոյն միջոցին, Ուիլ Հալլէյ զգալով վերահաս վտանգը, շուարեր, ընկլիքը կորուսեր էր։ Իւր նաւաստիներն, հազիւ արբեցութենէ սթափած, չէին հասկնար անոր հրամանները։ Միւս կողմէ, նաւապետին կցկտուր խօսքերն և հակասական հրամանները կը ցուցնէին որ այդ տխմար արբշիռը կորուսած էր զիւր պաղարիւն։ Ցամաքին ութ մղոն մերձակայութիւնն յանկարծակիի բերած էր զայն, մինչդեռ երեսուն քառասուն մղոն հեռի կը կարծէր։ Հոսանքը սովորական ճանբէն դուրս ձգած և անպատրաստ գտած էր թշուառ սովորամոլը։

Սակայն Ճօն Մանկլսի արագ գործողութիւնն հեռացուցեր էր նաւը խութերէն։ Բայց Ճօն չէր գիտեր իւր դիրքը։ Թերեւս խարակներու գօտիէ մը պաշարուած էր։ Հովը զիրենք դէպ արեւելք կը քշէր, և մէն մի տատանում կրնար ժայռի մը զարնել։

Արդարեւ շատ չանցաւ, ժայռերու բախելով ընկրկող ալեաց շառաչիւնը սաստկացաւ նաւուն աջ կողմէն. նորէն հարկ եղաւ հովուն կողմը քշել նաւը։ Ճօն ղեկը նորէն վար դարձուց և նաւուն ընթացքը փոխեց։ Խութերը կը շատնային նաւուն յառաջակողման տակ, ուստի հարկ եղաւ գլուխն հովուն դարձունելով նորէն բացը քշուիլ։ Այս գործողութիւն պիտի կրնա՞ր յաջողիլ այնպիսի նաւով մը, որ հաւասարակշռութիւն չունէր, և առագաստներն ալ մեծ մասամբ ամփոփուած էին։ Յաջողութիւնն հաւաստի չէր, բայց պէտք էր փորձել։

— Ղեկը բոլորովին վա՛ր, գոչեց Ճօն Մանկլս Ուիլսընի։

Մաքուորի սկսաւ մօտենալ խարակներու նոր գծին։ Շատ չանցաւ, ծովը ջուրին մէջի ժայռերուն բաղխելով փրփրեցաւ։

Տագնապալից վայրկեան մ'էր։ Փրփուրը լոյս կուտար կոհակներուն։ Կարծես թէ փոսփորափայլութեան երեւոյթ մը յանկարծ կը լուսաւորէր զանոնք։ Ծովը կը մռնչէր այնպիսի ոռնմամբ մը, որ հեթանոսական հին դիցաբանութեան ոգեւորեալ ժայռերուն գոչիւնը կը յիշեցնէր։ Ուիլսըն և Միւլրատի, ղեկին անւոյն վրայ ծռած, կը կոխէին զայս իրենց բովանդակ ծանրութեամբ։

Յանկարծ ընդհարում մ'եղաւ։ Մաքուորի ժայռի մը վրայ նստեր էր։ Նաւուն յառաջակողմը խորտակեցաւ և առաջակայմին հաստատութիւնը վտանգի մէջ ձգեց։ Նաւուն շրջումը պիտի կրնա՞ր կատարել առանց ուրիշ վնասուց։

Ոչ. վասն զի յանկարծ հանդարտութիւն մը տիրեց, և նաւը նորէն հովին առջեւ եկաւ. բայց իւր շրջումն արգիլուեցաւ բացարձակապէս։ Բարձր կոհակ մ'եկաւ, վերցուց զայն ասկէն, և աւելի առաջ քշեց խութերու վրայ։ Նաւը կրկին անգամ ժայռերուն վրայ ընկաւ ուժգնապէս։ Առաջակայմն իւր բոլոր կազմածներով վար ընկաւ։ Նաւն երկիցս քերեց ժայռերն և ապա անշարժ մնաց երեսուն աստիճանի չափ աջ կողմը ծռելով։ Նաւադղին սանդուղը ծածկող տախտակէ կնգուղին ապակիները ջարդուբուր եղան։ Ուղեւորք վեր վազեցին, բայց կոհակները մի ծայրէն միւսը կ'աւլէին տախտակամածն և անհնար էր կենալ անդ անվտանգ։ Ճօն Մանկլս, գիտնալով որ նաւն ամրապէս նստած էր աւազին վրայ, աղաչեց զանոնք որ նորէն նաւուն գոգը մտնեն։

—Ճշմարտութիւնը, Ճօ՛ն, հարցուց Կլէնարվան պաղութեամբ։

—Ճշմարտութիւնը, Մ'իլորտ, պատասխանեց Ճօն Մանկլս, այս է թէ ծովասոյզ չենք լինիր։ Իսկ նաւուն քայքայումն ուրիշ խնդիր է, բայց ժամանակ ունինք ասոր վրայ խորհելու։

—Կէս գիշե՞ր է այժմ։

—Այո՛, Մի՛լորտ, և պարտինք լուսնալուն սպասել։

—Չե՞նք կրնար մակոյկը ծովը իջուցնել։

—Այս ալեկոծութեան և այս մութի մէջ անհնարին է։ Մանաւանդ չենք գիտեր թէ ցամաքին ո՞ր կողմը պարտինք ելնել։

—Ուրեմն, Ճօ՛ն, աստ կենանք մինչև առաւօտ։

Սակայն Ուիլ Հալլէյ խելագարի պէս կը վազէր իւր երկկայմին տախտակամածին վրայ։ Իւր նաւաստիներն սթափելով իրենց արբեցութենէն, օղիի տակառ մը կոտրեցին և սկսան ըմպել։ Ճօն հասկցաւ որ իրենց արբեցութիւնը սարսափելի տեսարաններ պիտի ընծայէր։ Կարելի չէր յուսալ թէ նաւապետը պիտի կրնար զանոնք զսպել։ Թշուառականն իւր մազերը կը փետտէր և և թեւերը կը գալարէր։ Իւր վաճառքը միայն կը խորհէր, որ ապահովագրեալ չէր։

—Տունս փլա՛ւ, տունս փլա՛ւ, կը գոչէր տախտակամածին մի կողմէն միւսն երթեւեկելով։

Ճօն Մանկլս փոյթ չէր ըներ զայն մխիթարելու։ Զինեց իւր ընկերներն, և ամենն ալ պատրաստ կեցան յետս մղելու նաւաստիներն որք անխնայ ջին կը խմէին, սոսկալի հայհոյութիւններ ընելով։

—Այս թշուառականներէն ո՛րն որ նաւագոգին մօտենայ, շան պէս կ'սպաննեմ, ըսաւ հազարապետն հանդարտութեամբ։

Նաւաստիները տեսան անշուշտ թէ ուղեւորք պատրաստ էին զիրենք սանձահարելու, վասն զի աւարառութեան քանի մը փորձերէ յետոյ աներեւոյթ եղան։

Ճօն Մանկլս ոչ եւս զբաղեցաւ այդ արբշիռներուն, և լուսնալուն սպասեց անհամբերաբար։

Նաւը բացարձակապէս անշարժ էր յայնժամ։ Ծովն ալ կը հանդարտէր տակաւ։ Հովը կ'ընկնէր։ Նաւուն իրանը կրնար տակաւին քանի մը ժամ դիմանալ։ Առաւօտուն, լուսնալէ յետոյ, Ճօն պիտի քննէր ծովափին։ Եթէ ցամաք ելնելու դիւրութիւնն ընծայէր, նաւուն փոքրիկ կուրն, որ միայն մնացած էր, կրնար ուղեւորաց և նաւաստեաց փոխադրման ծառայել։ Առ նուազն երեք ուղեւորութիւն հարկ էր, վասն զի չորս հոգի միայն կրնային նստիլ կուրին մէջ։ Իսկ մակոյկն, ինչպէս որ տեսնուեցաւ, պահ մ'առաջ յափշտակուած էր ալիքներէն։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Մոսկուայէ կը գրեն մեզ օգոստ. 6 Թուով.

Ինչպէս լսում ենք, Մակար Սրբազանի հաստատման լուրը ի գահ Կաթողիկոսութեան Ամենայն Հայոց Թիֆլիսի հայ հասարակութեան վրայ խիստ վատ տպաւորութիւն է գործել. Հաւաստեացնում են մեզ, թէ սորա մասին հեռագրեր յայտնած են Պետերբուրգ բարձրագոյն կառավարութեան։ Այդ անսպասելի լուրը առնելուն պէս, որոշած են խմբովին որ Մակարականներից ոչ ոք չընդունուի։ Տեղւոյս հասարակութեան մէջ էլ դժգոհութիւն մեծ է։

Բեդրսպուրկէ օգոստ. 4 Թուով կը գրեն մեզ.

Պէտք է իմանալ, որ Մակար Սրբազանի հաստատումն ի Կայսեր տեղի ունեցեր է յուլիսի 18ին։ Այդ Թուին հաստատման որոշագիրը յանձնուած է եղել Պետական բարձրագոյն ատեանին՝ Պրավիտէլստվուճուչչի Սենատին (Պետական Ծերակոյտ), որը ինչպէս երեւում է, յարմար է գտել հրատարակութեան հանել իւր սեպհական Թերթի միջոցաւ օգոստոսի 2ին, իսկ յետագայ օրը օգոստոսի 3, այդ Թերթից՝ արտատպեցին բոլոր պաշտօնական և մասնաւոր Թերթերն։

Կը կարծուի թէ ռուս կառավարութիւնն զՄակար Սրբազան կաթողիկոս հաստատած է այն պատճառաւ որ Թուրքիոյ և Ռուսիոյ Հայոց եկեղեցականք մեծամասնութեամբ զնա Սրբազնութիւն Կաթողիկոս տեսնել կը փափաքէին. Այս առթիւ դիտել կը տրուի թէ ռուս կառավարութիւնը կրօնային խնդրոց մէջ միշտ աւելի կը հետեւի կրօնական քան աշխարհական դասուն կարծեաց։

Ռուսէյ Կուրիէրի օգոստոս 7ի Թուոյն մէջ՝ զոր ստացանք այս առաւօտեան ռուսական Թղթաբերով, հրատարակուած տեսանք Գեր. Սուքիաս Եպիսկոպոս Պարզեանցի մէկ նամակն որով կը հերքէ այն լուրը թէ ինք խնդրագիր մատուցած է Ռուսիոյ Ներքին գործոց նախարարութեան, ի նպաստ Մակար Սրբազանի։

Ինչպէս որ ծանուցինք մեր շաբաթ աւուր Թուով, Ս. Պատրիարք Հայրը նոյն օր Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշայի հետ և Ն. Բարձրութեան մատոյց Ազգ. Ժողովոյ վերջին նստի որոշման համաձայն Խառն Ժողովոյ կողմէ պատրաստեալ շնորհակալեաց Ուղերձն։

Դատական Նախարարութեան կողմէ առ Ազգ. Պատրիարքարան ուղղեալ Թէզքէրէ մը կը ծանուցանէ թէ Աղթամարայ Կաթողիկոսութեան յիշատակման առթիւ ի Վան ձերբակալեալ ազգայինք արձակուած են։

Կը յիշուի թէ Կարնոյ Գաւառ. Ժողովը Կրօն. Ժողովէն խնդրած էր Եպիսկոպոսութեան վկայական Վիճակին Առաջնորդ Գեր. Օրմանեան Մ. վարդապետին համար։

Այս խնդրոյ վրայ տակաւին որոշում չէ տուած Կրօն. Ժողովը։ Կը լսենք թէ եկեղեցականաց մէջ երկու կարծիքներ կան։ Մին, յենլով եկեղեցւոյ աւանդութեանց վրայ, որուն համեմատ Վիճակի մը համար Եպիսկոպոս չի կրնար ձեռնադրուիլ ցորչափ կենդանի է Վիճակաւոր Եպիսկոպոսը, կ'ըսէ թէ Կարնոյ վրայ Եպիսկոպոս չի կրնար ձեռնադրուիլ ի կենդանութեան Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր։ Ուրիշներ կ'առարկեն թէ այս աւանդութիւն խզուած է բազմիցս, և մի և նոյն Վիճակի վրայ քանիցս Եպիսկոպոսներ ձեռնադրուած են ի Թուրքիա, ինչպէս Մամբրէ Եպիսկոպոս Գլակայ վանքին վրայ ձեռնադրուած էր ի կենդանութեան Խրիմեան Սրբազանի։ Այս պարագայից մէջ, վերջնական որոշումը Կաթողիկոսին Թողուած է։ Արդէն, թէև Կ. Պոլսոյ Կրօն. Ժողովն եպիսկոպոսութեան վկայական մը տայ Թուրքիոյ եկեղեցականի մը, Կաթողիկոսը կրնայ ընդունիլ կամ մերժել վկայականն։ — Ինչպէս կ'երեւի, Օրմանեան վարդապետին արժանեաց խնդիրը վէճի տակ չէ. խնդիրն եկեղեցւոյ օրէնքն և աւանդութիւնները մեկնելու վրայ է, և կը կարծուի թէ, Մակար Կաթողիկոս, եթէ խստիւ նախանձախնդիր լինի եկեղեցական օրինաց և աւանդութեանց, չպիտի ների որ Կարնոյ վրայ նոր Եպիսկոպոս մը ձեռնադրուի, Թէեւ ուրիշ ամեն տեսութեամբ հարկաւոր և պատշաճ լինի Եպիսկոպոս մը ձեռնադրել Կարնոյ նման կարեւոր վիճակի մը համար։ Դիտել կը տրուի նաև թէ հոգելոյս Տ. Գէորգ Կաթողիկոսը մերժած էր նմանօրինակ առաջարկ մը, յիշեցնելով թէ Յարութիւն Եպիսկոպոս կենդանի է դեռ։

Կատարեալ յաջողութեամբ պսակուեցաւ Թատերական ներկայացումն զոր շաբաթ գիշեր Միացեալ Ընկերութեանց Իւսկիւտարի Օժանդակ Մասնախումբը տուաւ յԻւսկիւտար։ Ամերիկեան Թատրոնն, որ Պոլսոյ մեծագոյն Թատրոններէն մին է, նեղ կուգար պարունակելու խուռն բազմութիւնն որ փութացած էր անդ Իւսկիւտարի ամեն կողմերէն։

Ներկայացեալ տրամն և զաւեշտը մեծ համակրութեամբ ընդունուեցան հանդիսականաց կողմէ, որք իրենց գոհունակութիւնը կը յայտնէին եռանդագին ծափահարելով Կիւրեղեան եւ Զափրաստճեան էֆէնտիներն և տիկին Հէքիմեան, որք [illegible] կը կատարէին իրենց դերերը։ Փոքրիկ միջադէպ մը միայն պահ մ'եկաւ վրդովել ներկայացումն։ Քանի մը սրիկայներ, ուզելով Թատրոնէն ներս մտնել, կը յաջողին Թատերաբեմին ետեւի դուռը խորտակել, ինչպէս և կանանոցը տանող փոքրիկ դուռը։ Մերձակայ օթեակներու մէջ քանի մը ընտանիքներ խորտակման ձայներն առնլով, կ'սկսին աղաղակ բառնալ, կարծելով թէ Թատրոնը կը փլչի. շատեր ալ կը կարծեն թէ Թատերաբեմը կը բռնկի. տասը վայրկենի չափ, անկարգելի խառնաշփոթութիւն մը կը տիրէ. հանդիսականք կ'ըշտապեն սրահէն դուրս փախչիլ խուճապաւ, և օթեակներէն շատեր կը պարպուին։ Դժբաղդաբար վայրկեան մը կ'ստիպուին ընդհատել ներկայացումը։ Բարեբաղդաբար, Մասնախմբի անդամներն որք անդ կը գտնուէին, կը յաջողին անդորրել ժողովրդեան յուզումն, յայտարարելով թէ ոև է վտանգ չկայ։ Բացի այս փոքրիկ միջադէպէն, ներկայացումը շարունակեցաւ ամենակատարեալ բարեկարգութեամբ։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալած է այդ խռովութեան հեղինակներէն երեք սրիկայներ։

Թատրոնին զուտ հասոյթն եղած է 35–40 ոսկի։ Այս գումար ինքնին բաւական ապացոյց է ցոյց տալու Իւսկիւտարի Մասնախմբին եռանդուն ջանքերն և գովելի գործունէութիւնը։

Օգոստ. 4ի կիրակի գիշերն Հարսանեաց գեղեցիկ հանդէս մը կատարուած է ի Սամսոն։ Քաղաքին պատուաւոր ազգայիններէն Կարապետ էֆ. Պալըքճեան կ'ամուսնանար ընդ ազնուազգի Օր. Եւլմն Բ. Թիւրքեանի՝ Նախկին աշակերտուհի Մեզպուրեան վարժարանի։

Հանդիսին ներկայ գտնուած են հայազգի և օտարազգի բազմաթիւ հրաւիրեալք, վաճառականաց դասն, ինչպէս և աւստրիական և պարսկական փոխ. հիւպատոսք։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՀԱՐՑ ՏՊԱՐԱՆԻՆ

Պատմութիւն վարուց Մարիամու կուսամօր Աստուածածնի Տէր Օրսինի քահանայի, Թարգմանեալ հանդերձ յաւելուածովք ի Հ. Աւգեննտիոսէ Վ. Գուրգէնեան։ Գին 2.50 Փր.

Շարք ընտիր պատմութեանց. Այս վերնագրոյն ներքեւ Վենետիկեան Հարք որոշած են հետզհետէ հրատարակել ախորժելի վիպասանութիւններ և պատմութիւններ։ Առաջին հատորն, որ հրատարակուած է, կը պարունակէ եօթն պատմութիւններ, Երէք Մահապարտ, Կապարեալ Նմանութիւն, Կէտէլ Գանձոն, Ոսկեկալէ հացկերոյթ, Տղջոց Փեղեղանքը, Ոսկեղէն մը, Անէծեալ տունը, Վենետիկցի ծաղրածու, Իտալական զինուց պատիժը։ Այս շարքին մէջ երբեմն պիտի հրատարակուին նաև ընդարձակ վիպասանութիւններ մէկ կամ երկու հատորով։

Ա. հատորին գինն է 1.75 Փրանք։

Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ի Մխիթարեանց Գրատունն, Ղալաթիա, Սեղբոս խան։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիէննայէն կը հեռագրեն թէ Բերայի ջրանկրաց խմբի հրամանատար Ջէխէնեի փաշա, ազգաւ մաճար, իսլամութիւնն ընդուներ է և այս դէպք մեծ աղմուկ յարուցեր է Մաճար ազնուականաց դասուն մէջ։

Անգլիական արտասովոր պատուիրակ Սըր Հէնրի Տրըմնտ Ուոլֆ շաբաթ առաւօտ լրացունելով 48 ժամու օրինական քարանթինան, դեսպանատան շոգեմակոյկով մը Թարապիա գնաց իւր ուղեկցաց հետ և Բէթալա Պանդոկին իջեւանեցաւ։

Միջօրէին, Սըր Ուոլֆ անգլիական դեսպանատունն երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Սըր Հուայթի որ առջի օրը շոգենաւ գնացած էր իրեն բարի գալուստ մաղթելու։

Իրիկուան կողմ Բ. Դուռը գնաց այցելութիւն տալու արտաքին գործոց Նախարար Ասիմ փաշայի, բայց Ն. Վսեմութիւնը բացակայ գտնուելով, Սըր Ուոլֆ տեսակցեցաւ խորհրդական Ֆախրի պէյի հետ և ապա եպարքոսական պաշտօնատունն երթալով, տեսակցեցաւ Բարձր. Սայիտ փաշայի հետ։

Կը կարծուի թէ անգլ. պատուիրակն վաղը իսկ պատիւ պիտի ունենայ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։

Թայմզ այս առթիւ Եգիպտական խնդիրն յիշելով հետեւեալ խորհրդածութիւններ կ'ընէ։

«Եթէ խնդրոյն սկիզբէն ի վեր անգլիական կառավարութիւնը մեզ հետ խորհրդակցելով գործէր, շատ մը տխուր պարագաներու տեղի չէր տրուեր, ուրեմն մենք պատճառ չենք տեսներ այն վիճակին որում ենթակայ եղած է Եգիպտոս երեք տարիներէ ի վեր և կրած է նիւթական և բարոյական անկում. Քաղաքական աշխարհն այնքան համամիտ չէ թուիր Անգլիոյ»։

Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ և ռումանական դեսպան Պ. Կիքա շաբաթ օր արտաքին գործոց պաշտօնատունն երթալով տեսակցեցան խորհրդական Ֆախրի պէյի հետ։

Ամերիկացի գիտնական հաղարապետ Հէնրի Տէն որոյ հրապարակախօսութիւնք մեծապէս կը գնահատուին Միացեալ Նահանգաց մէջ, անցեալ տարի Ցինաստան և արեւելեան քանի մը քաղաքներ այցելեց գրական խուզարկութիւններ կատարելու համար։ Հաղարապետը Կ. Պոլիս գտնուած ժամանակ, Վեհ. Սուլթանին յատուկ ուշադրութեան արժանացաւ, որ բարեհաճեցաւ Թոյլ տալ որ այցելէ արքունի Գանձը, Թօփ-գաբուի պալատն եւ այլ պատմական յիշատակարաններ, ընկերակցութեամբ կայսերական Թիկնապահի մը։

Պ. Հէնրի Տէն իւր գտած այս ազնիւ ընդունելութեան համար ուզելով երախտագիտութիւնն արտայայտել, ամերիկացւոց ազգային մեծ բանաստեղծ Լոնկ Ֆէլլօի քերթուածներէն հանդերձ հեղինակին ձեռագիր ձօնով Կ. Պոլիս ղրկած է, Վեհ. Սուլթանին մատուցանելու համար։

Պալատան արարողապետ Մինիր փաշա՝ ամերիկեան հիւպատոսարանի տառմէն Թարգմանին ձեռամբ ստանալով այդ պատուական գրեանքն, ներկայեց զայնս Վեհ. Սուլթանին որ հաճեցաւ ընդունիլ և գոհունակութիւն արտայայտել։

Պ. Տէն կը գտնուի այժմ ի Սան Ֆրանչէսկօ ուր հրապարակախօսութիւններ կ'ընէ արեւելից մէջ իւր բրած ուղեւորութեանց և ունեցած տպաւորութեանցը վրայ։

Իզմիրէն առնուած լուրեր կը ծանուցանեն թէ իտալական շրջուն նաւատորմը կազմող նաւերն այդ նաւահանգստին մէջ կը համախմբին այս օրերս։

Առողջապահական վարչութիւնն որոշած լինելով որ Սեւ ծովէն եկող ռուսական շոգենաւք Պուրկազի առջեւ 48 ժամու քարանթինայի ենթարկին, ռուսական շոգենաւային ընկերութիւնը խնդրած է յիշեալ վարչութենէն որ իւր շոգենաւք այլ եւս քարանթինա չ'ըսպասեն ի Գավագ, քանի որ Պուրկազի առջեւ կը մաքրին զայն։

Առողջապահական վարչութիւնը պատասխանած չէ դեռ ընկերութեան այս առաջարկին։

Կը յիշուի թէ Սամսոնի ընդհանուր ժողովն իւր վերջին նստաշրջանին մէջ Կըզըլին յոյն մէտրապոլտին պաշտօնանկութիւնը քուէարկած էր։

Ֆէնէրի Պատրիարքարանն այս մասին որոշում մը տալէ առաջ հարկ դատեց քննութիւն մը կատարել այն պատճառներու վրայ որք Սամսոնցւոց դժգոհութեան առիթ տուած էին։ Պատրիարքարանն այս քննութենէն յետոյ միայն Նոր Մէտրապոլտի ընտրութեան պիտի ձեռնարկէ, եթէ հարկ դատէ։

Սինոդի կողմէ քննիչ կարգուած են, ըստ օրինի, մօտակայ երկու Թեմերու՝ այն է Իզմիրի և Հռոդոսի Մէտրապոլտաք որք հրաման ստացած են Սամսոն ուղեւորել։

Կրէտէէն առնուած վերջին լրոց համեմատ, կուսակալ Սավա փաշա իւր քննական պտոյտէն վերադարձին, կղզւոյն վարչական պաշտօնէից մէջ կարեւոր փոփոխութիւններ կատարեր է։

Շաբաթ աւուր Թուով առիթ չունեցանք խօսելու Դաշտային Հանդիսին վրայ զոր անգլիական դեսպանուհի Տիկին Հուայթ նախորդ օրը տուաւ Թարապիոյ դեսպանատան պարտէզին մէջ։ Նշանակիս առաջին հանդէսն էր որ կը տրուէր անգլիական դեսպանատան մէջ. վերջինն տեղի ունեցած էր անցեալ սեպտեմբերին, և հրաւիրեալք գոհ և ուրախ էին վերստին զիրար գտնելով գեղազուարճ պարտէզին բարձրաբերձ ծառերուն ներքև և նոյն ընտիր ընկերութեան մէջ։ Պարտէզին մէկ մասն հովանիներու տակ և դետինը ծածկուած կտաւով, պարասրահի փոխարկուած էր. ընտիր նուագածուաց խումբ մը կը նուագէր, և պարերը տեղի ունեցան մեծ ոգեւորութեամբ։ Շքաեղանն պատուական էր և դեսպանուհին իւր հիւրերը կը մեծարէր մեծ ազնուութեամբ։

Դեսպանական մարմինը ներկայ էր իւր ամբողջութեամբ։ Քոմթ Քորթի կոմսը՝ նոր վերադարձած Քարլսպատի ջերմուկներէն, քաջառողջ և կազդուրեալ կ'երեւէր. ֆրանսական, ռուսական և աւստրիական դեսպանք, ինչպէս և գերմանական գործակատարն, Տիկին Ռատովիծ, սպանիական, ամերիկեան, պելճիքական, հելլենական, սերպիական և հոլանտական դեսպանք անձամբ պատասխանած էին Պ. և Տիկին Հուայթի հրաւէրին։ Օսմանեան Նախարարներէն և բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն կը նշմարուէին, Էդհէմ փաշա, Հասան Ֆէհմի փաշա, Ելմտական նախարար Մունիր փաշա, Հօպարտ փաշա, Տրլայնէր փաշա, Րիւսթէմ փաշա, Նէճիպ փաշա, Նորատունկեան Գ. էֆէնտի, Փորթուգալ Մ. էֆ. և այլք։

Հանդէսը բնականաբար աւելի մեծ փայլ պիտի ստանար Սըր Տրըմնտ Ուոլֆի ներկայութեամբ, եթէ Վեհ. Թագուհւոյն պատուիրակն քարանթինայի ենթարկուած չլլիներ այդ պահուն։

Եգիպտոսի Էլ-Ահրամ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Գահիրէի մէջ պատերազմական պաշտօնատունէն հրդեհ ծագելով Սուտանի խնդրոյն վերաբերեալ ինչ ինչ պաշտօնական Թուղթեր այրեր են։

Ելմտական Նախարարութեան բարձրագոյն պաշտօնէից մէջ վերջերս կատարուած փոփոխութիւնք իրենց նշանակութիւնն ունին։ Ընդհ. Ծախուց տնօրէն Իպրահիմ պէյ, որ հրաժարեցուցուեցաւ, երեսուն տարիէ հետէ կը վարէր զայդ պաշտօն և Ելմտական Նախարարութեան ազդեցիկ պաշտօնատարներէն մին էր։ Նոյնպէս մեծ կարեւորութիւն ունի Տասանորդի արոց գլխաւոր տնօրէն Ճէմալ պէյի պաշտօնանկութիւնն։

Այս փոփոխութիւններէն կարելի է հետեւցունել թէ, կ'ըսէ Էսթամպուլ, մօտ է ժամն ուր Ելմտական և Գանձային վարչութեանց մէջ կարեւոր բարեփոխութիւններ պիտի նկրմուծուին. Գանձուց պաշտօնատունը լի է զեղծումներով եւ, ինչպէս օրինակները ցոյց կուտան, ո՛րքան անձինք տեսնուած են այդ պաշտօններու մէջ հարստացած որ այս ենթադրութեանց մէջ ճշմարտութիւններ գտնելու կը միտիմք։ Ինչ որ ալ լինի, այդ պաշտօնատունն խճողուած է պաշտօնատարներով որք յուռի կը ճարուին կընդունին և գործոց բարւոք մատակարարութեան արգելք կը լինին։ Ձեռք առնուելիք առաջին միջոցներէն մին պէտք է լինի հեռացունել ո՛չ միայն ապականեալ պաշտօնեայներն, այլ և ինչ որ աւելորդ է, վասն զի ապականութիւն յառաջ կը բերեն գըլխաւորաբար աւելորդ պաշտօնեայք։

Էսթամպուլ Թուելով ապա այս տեսակ բարենորոգման մը բազմադիմի դժուարութիւններն, յոյս կը յայտնէ թէ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն որ չկասիր ո՛չ մէկ դժուարութեան առջեւ, առաջ պիտի տանի իւր գործը։

Էսթամպուլի յիշած զեղծմանց առթիւ, ի դէպ է ծանուցանել թէ Թարիքի և Թերճիւմանը Հագիգաթի ուղղեալ նամակ մը՝ որոյ ստորագրութիւնը ծածկուած է, կը յայտարարէ թէ Ծախուց Նախորդ հաշուակալ Իպրահիմ էֆէնտի, որ երբեմն միջակ կարողութեան տէր անձ մ'էր, հինգ հարիւր հազար ոսկոյ հարստութիւն ունի այսօր։

Նամակագիրը կ'առաջարկէ նկատողութեան առնուլ սոյն խնդիրն և քննութիւն բանալ թէ որպիսի միջոցներով այդքան հարստութիւն դիզած է յիշեալ պաշտօնատարն։

Կառավարական պաշտօնատուներէն նամակատան յանձնած որ և է ծրար այսուհետեւ ձրիապէս պիտի ղրկուի։

Մաքսային սակագնոց պատրաստութեամբ զբաղող յանձնաժողովն իւր խորհրդակցութիւնները կը շարունակէ։

Կ'ըսուի թէ ապրանաց ամբողջութիւնն հարիւր տեսակի բաժնուած է և յանձնաժողովն անոնցմէ 70ին վրայ կատարեալ համաձայնութիւն գոյացուցեր է։

Մէսաժէր վերապահութեամբ զրոյց մը կը յիշատակէ թէ Օսմ. Հանրային Պարտուց Փարիզի և Լոնտրայի մասնախումբք մտադիր են յիշեալ վարչութեան տնօրէն անուանել վերստին զՊ. Համիլթըն Լէնկ։

Բէժիի Ընկերութիւնն իւր գործարանաց մէջ կարեւոր խնայութիւն մ'իրագործեց այս օրերս։

Ծխախոտի պատրաստութեան համար մինչեւ ցարդ 750 գործաւորք կ'աշխատէին որոց իւրաքանչիւրն օրական 8 քիլօկրամ ծխախոտ կը զտէր, մինչ ուրիշ գործարանաց մէջ մարդ գլուխ օրը 35 օխա ծխախոտ կը զտէ. հետեւաբար թէ՛ այդ գործաւորաց մեծ մասն և թէ՛ չարդող գործաւորք ճանբուած են և մեքենայից միջոցաւ շատ դիւրաւ կը կատարուի անոնց գործն։ Այս վերջին տնօրէնութիւն ձեռք առնուած է մանաւանդ սա պատճառաւ որ գործարանին տնօրէնութիւնն ուզելով ի սկզբան ճանբել չարդող գործաւորաց կէսը, միացեալք գործադուլ ըրեր են. հետեւապէս ամենքը մեկանց ճանբուեր են։ Միանգամայն պաշտօնանկ եղեր են այդ գործաւորաց պետերն որք չէին կրցած գործադուլն արգելուլ։

Բէժիի ընդհանուր տնօրէն Պ. Լէնկ ընկերակցութեամբ միւս երկու տնօրէններու՝ Պէրթրամ էֆէնտիի, Հասան պէյի և Պ. Պօվէի երկու օր առաջ աչքէ անցուց Ընկերութեան ամբողջ դէտերն, 126 ձիաւոր և 160 հետեւոտն։ Պ. Լէնկ իւրաքանչիւրին անձին ու պաշտօնին վրայ տեղեկութիւններ հարցուց ու ապա խօսքն ուղղելով ընդհանուրին, զարմանք յայտնեց որ այս տեսակ լաւ կազմակերպեալ դէտերու մարմին մ'ունենալով, ինչպէս կը լինի որ ծխախոտի մաքսախոյսութիւնք վերջ չեն գտներ։ Ի վերջոյ յարեց որ եթէ իրաց արդի վիճակը կարեւոր փոփոխութիւններ չկրէ, բոլոր դէտերն ալ պիտի ճանբուին։

Եթէ, դիտել կուտայ պաշտօնակից մը հեղնութեամբ, մաքսախոյս Պարոնայք տասական նշանակութեամբ առնլով ընդհ. տնօրէնի այս խօսքեր, իրենց «եռանդը» կրկնապատկէին այս տեսակ տնօրէնութեան մը առիթ տալու համար (·) . . . . .

Շաբաթ իրիկուն, Գուզկունճուգի մէջ փոքր կռիւ մը ծագեցաւ քանի մը Հայոց և Հրէից միջեւ. կռիւ՝ որ կրնար մեծ համեմատութիւններ ստանալ եթէ ոստիկանութիւնը ժամանակին չմիջամտէր։

Երեկոյեան ժամ 12ին ատենները, երբ վերջին շոգենաւու ուղեւորք Գուզկունճուգէն կը վերադառնային իրենց բնակարանները, կը տեսնեն մի քանի փոքրիկ հայ ստահակներ որք կը նախատէին հինգ-վեց գինով Հրեայներ։ Հրեայներն ալ, պատասխանել ուզելով, կ'սկսին հայհոյել Աւետարանն։ Հայ երիտասարդ մը, չկրնալով հանդուրժել այս Թշնամանաց, Հրեայներուն վրայ կը յարձակի և քիչ ատենուան մէջ կռիւը կը մեծնայ։ Քանի մը Հրեայներ չարաչար կը ծանակոծուին։ Բարեբաղդաբար, անցորդներէն ոմանք կը փութան իրողութիւնն իմացնել ոստիկանութեան, և քիչ վերջը ամեն ոք կը ցրուի։

Ալպանիայէն տեղական յոյն Թերթի մը հաղորդուած տեղեկութեանց նայելով, հանրային ապահովութիւնն յոյժ անգոհացուցիչ վիճակի մէջ է ի Տէպրէ (Վերին Ալպանիա)։ Աւազակաց խումբեր հետզհետէ բազմանալով, չեն շատանար դաշտերու մէջ ոչխարաց հօտեր յափշտակելով և անցորդներ կողոպտելով, այլ արձակ համարձակ գիւղերը կը մտնեն, աւարառութիւններ կընեն և հարուստ գիւղացիները լեռը կը տանին յետոյ փրկանք պահանջելու համար։ Կ'ըսուի թէ այս պահուս աւազակաց ձեռքը գերի գտնուող գիւղացւոց Թիւն 300ի կը հասնի։

Զինուորական հրամանատար Վէյսէլ փաշա, որ Բրիզրէնտ կը գտնուի, հրամայեր է 16 գունդ կանոնաւոր զօրք համախմբել Տէպրէի ամեն կողմն աւազակներն հալածելու և բնաջինջ ընելու համար։

Օրէնքը կը պահանջէ որ դատարանաց հասոյթներն իւրաքանչիւր տեղւոյ կառավարական սնտուկին յանձնուին, առանց պաշտօնէից ամսականաց կամ այլ դատական ծախուց յատկացուելու։ Սակայն ստուգուելով որ այս պայման ճշդութեամբ չգործադրուիր ամենուրեք և դատարանաց հասոյթք յաճախ ծախուց կը յատկացուին, որով Ելմտական Նախարարութեան ընդհանուր հաշուոց կանոնաւորութեան եւս արգելք կը լինին, դատական Նախարարութիւնն յատուկ շրջաբերականով մը բացարձակապէս արգիլեց այս կանոնազանցութիւնն և խիստ պատիժներ սահմանեց այն զանցառուաց համար, որք դատարանաց հասոյթը փոխանակ կեդրոնական Սնտուկին յանձնելու, ամսականաց վճարման կը յատկացնեն։

Սէլանիկէ զրահաւորը Նորոգելու համար արքունի նաւարանը տարուեցաւ։

Կը յիշուի թէ Երկիրիի (Արկիրօքասթրօ) Նորընտիր կառավարիչ Հալիմ փաշա իւր պաշտօնատեղին գնացած պահուն, ճանբան պաշարուած էր աւազակներէ որք Ն. Վսեմութեան ինչքը կողոպտելէ յետոյ, խոյս տուած էին անարգել։ Զարագործք անպատիժ մնացած լինելով, համարձակեր են այս օրերս ալ քաղաքը մտնել և հարուստ Թուրքի մը տանն այրեր են։ Բաց աստի այլ և այլ չարագործութիւններ ի գործ կը դնեն գիւղօրէից մէջ և շրջակայքն. Արկիրօքասթրօէն մէկ ժամ հեռու գիւղի մը հացագործն և ուրիշ գիւղի մ'ալ ջաղացպանն սպաններ են։

Երկու օր առաջ, Ֆէրի գիւղ բողոքականաց գերեզմանատան ձորերուն մօտ հետեւեալ դէպքը տեղի ունեցաւ զոր Լա Թիւրքի ականատես անձի մը բերնէն լսելով կը պատմէ։

— Յոյն քահանայ մը այն կողմերը կը շրջէր իւր եղբօր աղջկան հետ։ Յանկարծ երկու ծովային զինուորք վրանին յարձակելով քահանային քսակը պահանջեցին։ Մանկամարդ աղջիկն աճապարեց՝ ստիպեց իւր հօրեղբայրն որ վրան գտնուած բոլոր ստակն յանձնէ. հինգ ոսկի ունէր քահանան և յանձնեց զայնս։ Զարագործք ասով չշատանալով աղջկան կողմը դարձան և մատանին յափշտակելէ յետոյ, փորձեցին առնուլ տանիլ զայն։ Այդ միջոցին ներկայ գըտնուող անձինք որք այդպիսի պարագայից մէջ անտարբեր կը մնան, օգնութեան փութացին։ Տեղւոյն ոստիկանապետ Իսլամ աղա ևս իւր մարդերով վրայ հասնելով այս պահուս զօրականներէն մին ձերբակալեց, իսկ միւս երկուքն՝ որոց քով կը գտնուէին մատանին և 5 ոսկին, խոյս տուին։

Յուսալի է որ անոնք ալ ձերբակալուելով, արժանաւոր պատժոյ ենթարկին։

Բերայի Թերթերէն ոմանք վերջերս հրատարակած լինելով թէ որսորդութեան արտօնագիրք այսուհետեւ Ոստիկանութեան կողմէ պիտի տրուին, Քաղաքապետութիւնը պաշտօնական ազդ մ'ուղղելով յիշեալ Թերթերուն կը ծանուցանէ թէ անհիմն է սոյն տեղեկութիւն և թէ որսորդութեան արտօնագիրք ըստ առաջնոյն կը տրուին Քաղաքապետութեան կողմէ։

Բ. Դրան պաշտօնատարներէն Ճէմալ պէյի փեսայ Հայտար պէյ ուրբաթ առաւօտ իւր Իւսկիւտարի ծովեզերեայ ապարանքին քարափին վրայ շրջած պահուն, լուսնոտութենէ բռնուելով, ծովն ինկաւ։ Թէեւ ամեն կողմէ օգնութեան փութացին և բժիշկներ կանչուեցան, սակայն խեղճին մարմինն անկենդան էր երբ ծովէն հանեցին։

Նախընթաց օր Գատը գիւղի մէջ գիշերապահ Մկրտիչ Կլիսթօ և Բաքաստօբուլօ անուն երկու յոյներու հետ ոչինչ պատճառաւ կռուի բռնուելով, դաշոյնով ծանրապէս վիրաւորեց զանոնք։ Առաջնոյն վիճակը յուսահատական է, իսկ երկրորդն ազատելու յոյս կայ։

Գիշերապահը ձերբակալուած է։

Հռչակաւոր աւազակապետ Մէհմէտ Փէհլիվան կը շարունակէ ոստիկանութեան քթին խնդալ։ Մերթ Կէպզէի մէջ երեւան կ'ելնէ մերթ Գարթալի ու Քիլիայի շրջակայքն, ու միշտ առիթ կը գտնէ հալածանքէ խոյս տալու։

Նիկոմիդիոյ կառավարիչը լուր տուած է Քաղաքապետութեան թէ Մէհմէտ Փէհլիվան յաճախ Շաքիր աղա անուն մարդու մը տունը կ'ապաստանի, և դեռ անցեալ շաբթու գիշեր մ'անցուցեր է անդ իւր արբանեկաց հետ։

Երկու օր առաջ Թարապիոյ մէջ կատաղած շուն մը չորս հոգի խածաւ, որոց մին հինգ տարեկան տղայ մ'էր։ Այս վերջինը դարմանուեցաւ ֆրանսական սպահակ շոգենաւուն բժշկին ձեռամբ, իսկ միւսները մերժեցին անոր դարմաններն ըսելով թէ, իրենք կրնան ապահովապէս բժշկուիլ Պաշչէ-քէօյի կնոջ մը դեղովն որ կատաղութեան դէմ «միակ դարմանն» է։

Այս ամենն անշուշտ ուսումնասիրութեան բաւական նիւթ կը հայթայթեն Տոքթ. Տիւժարտէն Պոմէցի։

Շաբաթ օրը Տրապիզոնէն Շէրէֆիէան շոգենաւով 1138 նոր զօրք եկան մայրաքաղաքս։

Իզզէթ և Հիւսէյին անուն երկու խուլամբ, որ Խալիլ անուն հրէի մը քսակը բռնութեամբ յափշտակելէ յետոյ զիրենք հալածող ոստիկանաց վրայ զէնք քաշած էին, պատժական օրինաց 221րդ յօդուածին համեմատ չորս տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցան Ոճրադատ Ատեանէն։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Մատրիտ, 21 օգոստոս

Երկրին մէջ յուզումն երթալով կ'աճի ընդդէմ Գերմանիոյ, Քարոլինեան կղզեաց գրաւման պատճառաւ։

Մատրիտ, 21 օգոստոս եր.

Այսօր, միջօրէին յետոյ, Մատրիտի փողոցներուն մէջ ցոյցեր եղան ընդդէմ Գերմանիոյ. ոստիկանաց խումբ մը կը պահպանէ գերմանական դեսպանութեան ապարանը։

Մատրիտ, 23 օգոստ.

Մատրիտցիք այսօր միթինկ մը գումարելով Բրատօ զբօսարանին մէջ, բողոքեցին ընդդէմ Քարոլինեան կղզեաց գրաւման ի Գերմանաց։ Միթինկին մասնակցող անձանց Թիւն 150,000 կը հաշուի։

ՀՆԴԿԱԽՏՆ ՅԵՒՐՈՊԱ

Մարսիլիա, 21 օգոստոս

Այսօր, 69 հոգի մեռան հնտախտէ։

Թուլոնի մէջ երկու հոգի մեռան հընտախտէ։

Մատրիտ, 21 օգոստոս

Հնտախտի վերջին ցուցակը կը նշանակէ 1400 մահ։

Մարսիլիա, 22 օգոստոս

Այսօր 46 հոգի մեռան հնտախտէ։

Թուլոնի մէջ 6 հոգի մեռան հնտախտէ։

Մարսիլիա, 23 օգոստ.

Այսօր, 45 հոգի մեռան աստ և ի Թուլոն՝ տասն հոգի։

Մատրիտ, 23 օգոստ.

Հնտախտի վերջին ցուցակը կը նշանակէ 1720 մահ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Բեդրսպուրկ, 12 օգոստոս

Զիւլֆիքարի խնդիրը կարգադրուած չէ, ըստ որում կառավարութիւնը տակաւին տեղագրական տեղեկութեանց կ'սպասէ այս երկրի մասին։

ՍՈՒՏԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Գահիրէ, 20 օգոստոս

Անգլիական բանակին մէկ մասն անյապաղ Անգլիա պիտի վերադառնայ։

Գահիրէ, 21 օգոստ.

Գասսալայի պահապան զօրքը, չկրնալով դիմադրել, պայմանադրութիւն մը կնքեր է ապստամբաց հետ։

ՕԼԻՎԻԷ ԲԷՆ

Փարիզ, 22 օգոստոս

Աժանս Հավաս կը հրատարակէ Եգիպտոսի անգլիական գործակատար Պ. Էկկէրդընի մէկ հեռագիրն օգոստոս 21 Թուականաւ և Սուտանի բանակին կցորդ հազարապետ Քիչնէրի մէկ հեռագիրն օգոստոս 22 Թուականաւ ։

Այս հեռագրեր, զորս Անգլիոյ արտաքին գործոց Նախարարութիւնն հաղորդած է ֆրանսական կառավարութեան, կը հերքեն թէ Օլիվիէ Բէն հրացանի բռնուած է, ինչպէս Սուտանի անգլիական բանակին Նախկին Թարգման Պ. Սէլիքովիչ կը հաստատէր Էնթրանզիժանի մէջ հրատարակեալ Նամակաւ մը։

Փարիզ, 15 օգոստ.

Էնթրանզիժան ի մէջ այս առաւօտ հրատարակեալ Նոր Նամակաւ մը, Պ. Սէլիքովիչ, հակառակ Պ. Էկկէրդընի և հազարապետ Քիչնէրի հերքմանց, կը պնդէ միշտ թէ, ապրիլ 28 ին, Օլիվիէ Բէն հրացանի բռնուեցաւ անգլիական իշխանութեանց հրամանաւ ։

ՁԱՐՆ Յ'ԱԻՍՏՐԻԱ

Բեդրսպուրկ, 23 օգոստ.

Ձարը, բազմաթիւ ուղեկիցներով, այս գիշեր մեկնեցաւ ի Քրէմսիէր (Մորաւիա), ուր տեղի պիտի ունենայ Աւստրիոյ կայսեր հետ տեսակցութիւնը ։

ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑԸ

Իսմայիլիա, 22 օգոստոս

Օգոստոս 10 էն 20 Սուէզի ջրանցքէն անցնող Նաւուց թիւն է 79 և տասնօրեայ հասոյթն 1,410,000 Ֆրանք ։

ԱԺԱՆՍ ՌԻՒԴԷՐ

Բեդրսպուրկ, 29 օգոստ.

Ժուռնալ տը Սէն Բեդրսպուրկ իւր այս առաւօտ թուով կը ծանուցանէ թէ Ռուսիա ետ կեցած է Զիւլֆիքարի վրայ ունեցած պահանջումներէն ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆ
(ԴՈՒՐԳԷՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ)
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ

Այս Կրթարանն հաստատուած է 1876 Յուլիս 1ին և, իբրեւ երկրորդական («[illegible]») վարժարան, վաւերացեալ է Հասարակաց Կրթութեան պաշտօնէութենէն ։

Երկրորդական վարժարանի մէջ աւանդելի բոլոր ուսմունք եւ Հայերէն, Թուրքերէն, Գաղիերէն, Անգլիերէն և Յունարէն լեզուք կ'ուսուցուին աստ ի ձեռն ուսուցչական ընտիր մարմնոյ մի ։

Երկրին և ազգին պէտոյից համաձայն՝ մի քանի կարեւոր փոփոխմունք մուտ պիտի գտնեն ուսմանց Ցայտագրին մէջ, ի մասին մանաւանդ լեզուաց ուսուցման, սկսեալ յառաջիկայ շրջանէն ։

Այս կրթական հաստատութեան մէջ տարուած առողջական և բարոյական խնամքն հաւասար է ուսումնական խնամոցն, որ արդէն ծանօթ է հայ հասարակութեան։ Սնունդն յոյժ գոհացուցիչ ։ Ուսումնաւարտից թիւն է ցարդ 28 ։

Կրթարանիս ծ. տարեշրջանը պիտի ըսկսի յառաջիկայ Օգոստոս 29 հինգշաբթի օրէն ։ ուսանողաց վերամուտն՝ Օգոստոս 26 երկուշաբթի օրէն ։

Նոր աշակերտ տալու փափագող ծնողք և այլ այցելուք կարեն տեսակցիլ Տնօրէնին հետ, Օգոստոս 15 հինգշաբթի օրէն սկսեալ, ամէն Գշ. Ուր. և Կիր. օրերը, մինչեւ կէս օր, ի Հայկական Կրթարան ։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Յ. ԴՈՒՐԳԷՆ

7 Օգոստոս 1885
յՕրթագէօյ 2—10

ԴՐԱՄԱԿԱՆ
ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 12 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		(պանքայի)	110 1/2
3 »	»	» (վճռելին)	110 1/8
3 »	Բարիզի	» (պանքայի)	22 85
3 »	»	» (վճռելին)	22 92 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սէրի	18 9
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	18 10
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18 12
Բարձրագոյն գին	»	18 12 1/2
Նուազագոյն »	»	18 12
Կէս օրին	»	18 12 1/2
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի Գ. Կ. Ա. Ո.	33 30
» 1860) » 1863) » 1872)	B. » »	18 30
» 1865) » 1869) » 1873)	C. » Գ. »	18 11

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	73 15
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	73 25
Կէս օրին	73 25

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Գ. Կ.	Անգլ. Լր.	3 22
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	Օսմ. »	6 32
Պանք տը Գոնս	» »	» »	4 30
Սօս. Շամէ է վալէօր	» »	» »	3 30
Թրամուէյ	» »	» »	297 1/2
Բուլկէյի երկաթուղի		Ֆր.	42 125
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ		»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիօմի		»	59

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
0 Ֆրանքնոց	»	87 31
Անգլիական ոսկի	»	110 18
Բոլ Իմբէրիալ	»	90 12
Քրիմիդ	»	51 20
Ռուսայի Թղթադրամ	»	9 14
» արծաթ	»	89 20
Ֆիօրին	»	8 38
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	107 39
Վեցնոց	»	102 30
Հինգնոց	»	102 25
Մեթալիք	»	98 30
Պղինձ	»	—
Թղթադրամ	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 22 Օգոստոս, ժամ վայր. երեկոյ

Պօսան գոց է տօնի պատճառաւ ։

Վիէննա, 22 Օգոստոս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ		125 80
Օսմանեան երկաթուղի		20 50

Բարիզ, 22 Օգոստոս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109
» » 3 %	81 10
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	16 75
» » » գոցուեցաւ	16 75
» » Սէրի Բ.	18 85
» » Գ.	16 80
Օսմանեան երկաթուղի	42 12 1/2
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	535
Գրէտի Լիօնէ	— —
» Ֆօնսիէ	1313 75
Բաժնետամս Լիոնի	1240
Սուէզի ջրանցք	2022 50
Ռուսական 5 % 1877ի	98 1/4
Իտալական Ռանթ	95 27 1/2
Եգիպտական միացեալ	333 75
Սպանիական (արտաքին)	58
Բրիօրիթէ Թիւրք	400
5 % Հելլենական	325
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 21

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ԽԱՄՍԱՅԻ ՄԷԼԻՔՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՐԱՖՖԻ
1600-1827
ԻԳ.

Մէլիք Մէջլում, այդ վիրաւոր առիւծը, կը խնամուէր Ջաւադ խանի պալատը. երրորդ օրը նա վախճանեցաւ ։ Բայց երբ Նոր Արայ մը Նորա մահու բօթը չգուժեցին հայ զինուորաց։ Ջաւադ խան կ'երկնչէր թէ Հայոց զօրքերը տեղեկանալով իրենց սիրելի մէլիքի մահուն, կը վճատին, կը մարի իրենց եռանդն, և ինքն հարկադրեալ կը լինի միայնակ դէմ դնել թշնամեաց ։ Այս Նկատումներով Ջաւադ խան ամբողջ երկու շաբաթներ իւր տան մէջ պահեց մէլիքի մարմինը. բժիշկը կուգար և կը գնար. որոշեալ ժամանակին ընթրիք և ճաշ կը տանէին նորա սենեակն. ամէն օր Ջաւադ խան ուրախութեամբ կը յայտնէր Հայոց զօրքերուն թէ իրենց իշխանն առողջացած կատարելապէս, շուտ կ'իջնէ ի դաշտ պատերազմին ։

Կը մերձենար Գանձակի բերդի պաշարման չորրորդ ամսոյ լրանալը, երբ Ջաւադ խան հաշտեցաւ իւր թշնամեաց հետ առանց ո և է զիջում ընելու նոցա ։ Մէջլումի մահն իմացան թշնամիք այն ատեն երբ արդէն կընքուած էին հաշտութեան պայմանները ։

Պէտք է խոստովանիլ թէ հայ հասարակութիւնն այլեւս չէր տածեր այնքան համարում Մէջլումի վրայ, յորմէ հետէ սա աւերակ դարձուց Թիֆլիսը. բայց Ջաւադ խան չընծայեց կարեւորութիւն Հայոց այս դժգոհութեան և իւր դիւցազն բարեկամին մարմինն հանդիսաւոր կերպով թաղել տուաւ Գանձակի մայր եկեղեցւոյ տաճարի աջակողմեան խորանի մէջ ։ Ամփոփուեցան նոյն եկեղեցւոյ գաւիթն եւս Գիժ-Աբեղայի և Թիւլի-Արզումանի մարմինները ։

Ջաւադ խան իւր խնամակալութեան ներքև առաւ Մէլիք-Մէջլումի միակ որդի Մէլիք Աթամ Բ. Բայց խեղճ տղան շուտ մեռաւ ընտանեկան ցաւալի դաւաճանութեան մը պատճառաւ։ Նորա հայրն երբ Թիֆլիզ էր իւր որդւոյ համար նշանադրած էր մի երեւելի ընտանեաց կրտսեր աղջիկը, գեղեցիկ Ռէհանը ։ Մէլիք-Մէջլումի մահէն վերջ Ջաւադ խան ուղարկեց հարսնախօսներ Թիֆլիս որպէս զի Ռէհանը բերեն ի Գանձակ, սակայն Նորա հայրը փոխանակ Ռէհանին ուղարկեց Նորա երէց քոյր Թամարը, որ բաւական տգեղ էր։ Որդ դժբաղդ ամուսնութիւնը խոր ցաւ պատճառեց Մէլիք-Աթամի և առ վշտին երկար չապրեցաւ. մեռաւ երիտասարդական հասակին մէջ, թողլով մի աղջիկ միայն, Սըհար-Նազ։

Թամար խաթուն թէև շատ գեղեցիկ չէր, բայց խելացի և ճարպիկ էր։ Յետ իւր ամուսնոյ մահուան նա կարող եղաւ երկար ժամանակ մատակարարել Մէլիք-Իսրայէլեաններու թողած մեծ ժառանգութիւնը և կառավարել անոնց հպատակներն, որք այն ժամանակ կը գտնուէին Գանձակ գաւառը ։ Յետոյ իւր աղջիկը, Սըհար-Նազը, տալով կնութեան Նախիջեւանցի Ասրի-բէկի որդի Սայի-բէկին, Տիկին Թամար ընտրեց զնա իւր տոհմին փեսայ։ Մէլիք-Իսրայէլեաններու ժառանգութիւնն անցաւ այդ Սայի-Բէկի ձեռքն որ սկսեց այնուհետեւ կրել իւր կնոջ տոհմանունը։

Մէլիք-Մէջլումի մահը մի սոսկալի հարուած եղաւ ամբողջ հայութեան համար, վասն զի այդ Մէլիքն որքան հայրենասէր, որքան արի և քաջ էր, այնքան ալ իմաստուն և հեռատես քաղաքագէտ էր ։ Նա խորապէս համոզուած էր թէ՝ անկարելի է որ քրիստոնեայ տէրութիւն մը, ինչպէս էր Ռուսիա, երբեք կամենայ զօրացնել Հայաստանի մէջ հայկական քրիստոնեայ տարրը։ Այս տեսութեամբ Մէլիք-Մէջլում իւր յոյսը բոլորովին մահմետական իշխանաց վրայ կեդրոնացուցած էր և իրաւունք ալ ունէր ։ Ամէն ատեն որ հայ իշխանները բարեկամացան Պարսից շահերու հետ, երբեք պատրանք չունեցան, սակայն Ռուսք միշտ խաբեցին Հայերը։

Մէլիք-Մէջլում մի և Նոյն Նպատակն ունէր ինչ որ ունէր Արղութեանց Յովսէփ Արքեպիսկոպոսը. միայն թէ մինչ հայ եկեղեցականը կ'աշխատէր իրագործել իւր խորհուրդները Ռուսաց ձեռօք, Մէլիք-Մէջլում հետամուտ էր հասնիլ այդ Նպատակին Մամադ-խանի շնորհիւ ։

Միանգամ Մէջլումի Նիզակակից Գիժ-Աբեղան (Աւագ վարդապետ) համարձակեցաւ յանդիմանել Մէլիքը, Թիֆլիզն աւերակ դարձնելուն համար. երիտասարդ Մէլիքը դառնացած պատասխանեց.

«Բաւական խաբուեցանք... մինչեւ ե՞րբ պէտք է երազներով հրապուրուինք... մեր բարերարները (Ռուսք) մեզ կռուեցնում են իրանց թշնամիների հետ, իսկ իրանք մէջտեղից չաքվում են... մենք աւելի հաստատ պատճառներ ունինք հաւատալու Պարսից Շահերին, քան թէ ուրիշներին։ Շահ-Աբասը հաստատեց Ղարաբաղի մէլիքութիւնները, Նադիրը վերահաստատեց, իսկ Աղա-Մամադ-Շահը խոստացել է ինք աւելի, քան թէ իր Նախորդները։»

Մի հին ձեռագրէ կը տեղեկանանք թէ Աղա-Մամատ խանը խոստացած էր Մէլիք-Մէջլումին ոչ միայն ոչնչացընել Իպրահիմ խանը և բարձրացնել Ղարապաղը, այլեւ Նորա պիտի յանձնէր Վրաստանի իշխանութիւնն ալ, որով կը տեսնենք թէ հայկական ահագին զօրութիւն մը պիտի կազմուէր շնորհիւ մահմետական խանին ։

Այդ վտանգը կանխատեսած էին Իպրահիմ խան և Հէրակլ իշխանք և չգիտէին թէ Աղա-Մամատ խան երբ վերադառնայ, կ'իրագործէ՞ իւր խորհուրդներն. հետեւաբար փութացին Նախ քանի այդ երադարձն սպաննել տալ Մէլիք-Մէջլումը ։ Նորա հետ գերեզման իջան ամէն մեծ ծրագիրներ և խորհուրդներ ։

Աղա-Մամադ խան զսպելով Հերաթի և Ղորդաշարի ապստամբութիւնները վերադարձած էր Թէհրան երբ Ջաւադ խանէ ստանալով Նամակ, տեղեկացաւ այն ամէն պատահարներուն որք տեղի ունեցած էին իւր բացակայութեան միջոցին ։ Այդ ամէնը լսելով Աղա-Մամադ խան առաւ իւր բանակն և 1797 ի ամառը կատարեց մի նոր արշաւանք դէպի Անդրկովկաս ։ Իպրահիմ խան լսելով Նորա գալուստը սարսափահար եղած գիշերով փախաւ Շուշիէն Բալաքան իւր աներ Օմար խանի մօտ ։ Մէլիքներն եւս մեծ երկիւղի մէջ էին. Նոքա մերժած էին Շահի առաջարկները Նորա առաջին արշաւանաց ժամանակ ։ Շահը կ'առաջարկէր Նոցա ոչնչացնել Իպրահիմը և վերահաստատել Մէլիքներու իշխանութիւնը. սակայն Նոքա լաւագոյն համարեցին Իպրահիմի դաշնակիցները լինիլ քան Շահի բարեկամներն, և այժմ ահ ու դողի մէջ էին ։ Պէտք է աւելցնել թէ մէլիքները շատ անճարացած էին գլխաւորապէս այն պատճառաւ որ իրենց ժողովուրդն սկսած էր ցրուիլ ։ Սովը և ժանտախտը կ'աւերէին Ղարապաղը, ինչպէս պիտի տեսնենք յետոյ, և ժողովուրդը կը թողուր իւր հայրենիքն ու փախստական կը գնար. մէլիքները կը մնային առանց զինուորի, զի իրենց զինուորը ժողովուրդն էր ։

Դեռ Աղա-Մամադ խանը չհասած Շուշի բերդն, Մէլիք-Աբով գնաց Վրաստան, իսկ Մէլիք-Ջումշուտ, Մէլիք-Շահնազարի որդին, որ կը խոստանար այնքան մեծ ապագայ Ղարապաղի համար, կ'ուզէր գնալ Թիֆլիս. ճանապարհին հանդիպեցաւ Մամադ խանի խումբերուն, կռուեցաւ, ծանր վէրք ստացաւ, գերի ինկաւ և հազիւ աշատեցին փրկանք տալով, յետ իւր տունն ու ստացուածքն աւեր աւերակ դառնալուն կարող եղաւ իւր գլուխն ազատել Շահի դահիճներու ձեռքէն ։

Մէլիք-Ջումշուտ անձամբ առաջնորդեց Աղա-Մամադ խանը Շուշի բերդն, որ առանց ո և է ընդդիմութեան բացաւ իւր դռները Շահի առաջ. Հայոց հոգեւորականութիւնն հանդէսով դուրս ելաւ Նորա առջեւ և տարաւ Իպրահիմ խանի պալատը ։

Այդ հանդէսի ժամանակ եկեղեցականք կը տանէին Աստուածածնի պատկերը, ոսկեզօծ շրջանակի մէջ. Աստուածածին կը կրէր իւր կուրծքի վրայ մանուկ Յիսուսի պատկերը ։ Շահի մանկահասակ սենեկապետներէն մին որ կը կոչուէր Սաֆար-Ալի բէկ, ուշադրութիւն ըրաւ այդ պատկերին և հարցուց թէ ո՞ւմ է այդ պատկերը. երբ պատասխանն ստացաւ, մօտեցաւ պատկերին և համբուրեց ։ Նոյն բոպէին երեւցան Նորա աչքերուն մէջ մի քանի կաթիլ արտասուքներ... իսկ այդ մի քանի կաթիլները պատճառ եղան շատ արեան կաթիլներու ։

Թէ ինչո՞ւ երեւցան արցունքներ Սաֆար-Ալի բէկի աչքերու մէջ, ահաւասիկ այդ մասին ինչ որ կը գտնենք մի ձեռագրի մէջ.

«Բայց նա (Աղա-Մամատ խանը) զօրօքն եկն մտանել ի բերդաքաղաքն Շուշի ։ Հայք վասն երկիւղի ելին ընդ առաջ նորա դասուք քահանայից, խաչիւ և խաչվառաւ և ամենայն զարդուք ։ Իբրեւ ետես [illegible] Հայոց մեծ բանակորն, զկայ առեալ անդ ի տեղի, և եհարց ի մերձակայ նախարարաց իւրայնոց. «Թէ արդեօք ո՞յք են դոքա, զի այդպէս հրաշափառ զգեստուք գան ընդ առաջ մեր» ։ Եւ որ հմուտք էին եւ տեղեակք իրացն գործելոց, ետուն զպատասխանի. Թէ ի հայս կան հնականս սովորութիւնք այսպիսիք, գնալ ընդ առաջ թագաւորաց ի մեծարանս և ի պատիւ երեւաց նոցա առ ի չարժել ի գթածութիւն և ի խնամս վասն ողորմելի ազգին իւրեանց ։ Առ այս պատասխանի սիրայօժար բանիւք մխիթարեաց և քաջալերեաց զազգ մեր տառապեալ, բայց վերին երեսօք, զի գաղեալ նենգութիւնն ծրարեալ պահէր ծածկաբար ի մտի իւրում։

«Մինչ խօսէր բռնաւորն ընդ ազգիս մերոյ իշխանաց, ընդ իւր ունելով պատանեակ մի մտերիմ, և ամենայն ինչ ի ձեռս նորա էր. ի ձեռաց նորա կերակրէր ։ Պատանին էր յազգէ Հայոց ի վաղուց գերեալ եւ տարեալ ընծայեալ էին նմա ։ Նման ի նմին ժամու զպատկեր Տիրամօրն, որ ունէր ի գիրկս զմանկացեալն Յիսուս, կարի իմն գեղեցկագործ և ոսկեզօծ նկարեալ։ Եհարց պատանին թէ պատկերս այս որո՞յ է. նոքա չծանեան, զի անդ յիշեաց զտառապանս ազգի մերոյ» . . . .

Ինչպէս կ'երեւի Սաֆար-Ալի բէկը ազգով Հայ էր, մանկութեան հասակին իբրեւ գերի Պարսկաստան տարուած, և այնտեղ բռնի կրօնը փոխել տուած էին նմա։ Բայց Նորա սրտին մէջ բոլորովին չէին մարած Հայութեան և քրիստոնէական կրօնի կայծերը, որք խիկոյն բորբոքել սկսան, երբ Շուշի բերդը մտնելու ժամանակ տեսաւ Հայոց եկեղեցական հանդէսը և համբուրեց Ս. Աստուածածնի պատկերը ։

Մամադ խան մնաց Շուշի քանի և հինգ օր։ Այդ ժամանակին Նա կամեցաւ պատժել բոլոր այն Հայ և Պարսիկ աւագներն որք Իպրահիմ խանի կուսակիցներն էին և սաստիկ դիմադրած էին իրեն Շուշի բերդի առաջին պաշարման ժամանակ ։ Այդ դժբաղդներուն մէջ կը գտնուէին շատ երեւելի հայեր, երկու մէլիքներ և հայ հոգեւորականներ, բաց ի սոցուն կը գտնուէին երեւելի պարսիկ անձնաւորութիւններ։ Ամէնքն ալ բանտարկուած էին։

Գիշեր մը, որոյ յաջորդ առաւօտուն բանտարկեալները պիտի գլխատուէին հրապարակի վրայ, Շահին մօտ գնաց Նորա Սաֆարալի-բէկ պատանին։ Նա շատ սիրելի էր Շահին. համարձակեցաւ Նորա ոտքերն իյնալ, համբուրել ոտքերն և աղաչել որ Ներումն շնորհէ այն դատապարտեալներուն որք պիտի գլխատուէին յաջորդ օրն։ Շահը մերժեց կատարել իւր սիրելի սենեկապետին խնդիրն։ Այն ատեն երիտասարդն Սաֆարալի որոյ սրտին մէջ յանկարծ այնքան ուժգնութեամբ զարթած էր հայութեան սէրն, մոռցաւ ամէն խոհեմութիւն և սկսեց պաղատիլ որ Շահը խնայէ գէթ Հայերուն։ Այս օրինակ աղաչանք մը վատ տպաւորութիւն ըրաւ այլակրօն Շահին վրայ, սաստիկ բորբոքեցաւ և բարկութեամբ պատասխանեց. «Կարմիր արիւնով ցօղելով «ե— —այէն(1) ես Նորա պիտի տամ վարդի գոյն... առաւօտուն այն բոլոր դաւաճաններու գլուխներէն մի աշտարակ կազմել պիտի տամ, իսկ քու գլուխը, Սաֆարալի-բէկ, այդ աշտարակի վրայ պիտի դնեմ» . . .

Այդ զարհուրելի խօսքին վրայ պատանին սարսափած դուրս ելաւ Շահի սենեակէն. սակայն սենեկապետը լաւ գիտէր իւր թագաւորի խստասրտութիւնը, գիտէր նաեւ թէ ինչ որ Նա ըսէր, անպատճառ կը կատարէր ։ Ցղացաւ խորհուրդ մի։

Նոյն գիշերը Սաֆար-Ալի գնաց տեսնուեցաւ Շահին մի ուրիշ սենեկապետին հետ, Աբաս բէկ, որ իւր մտերիմ բարեկամն էր ։ Միասին դաւաճանեցին ։ Առաւօտեան լոյսը դեռ չէր բացուած, երկու դաւաճանները մտան Շահի ննջարանը ։ Շահը խոր քունի մէջ էր. Նորա թանկագին մահճի չորս կողմը ոսկիէ աշտանակներու վրայ դեռ կը վառէին ճրագները ։ Աբաս բէկ չունենալով այնքան սրտի արիութիւն, ուշաթափ եղաւ և ինկաւ ննջարանի յատակին վրայ ։ Սաֆար-Ալի բէկ մօտեցաւ մահճին և խենջարի մի քանի հարուածներով վերջացուց գործը ։

Առաւօտեան չարաշշուկ լուրը տարածուեցաւ ամբողջ բերդին մէջ, բայց ոչ ոք կարող էր հաւատալ, երբ Սաֆար-Ալի բէկ [illegible] կտրած գլուխն իւր ձեռքը բռնած դուրս ելաւ պալատէն և ներկայեց զայն հրապարակին վրայ ։

Այդ միջոցին բերդի բնակիչները թափեցան պալատին վրայ և սկսեցին կողոպտել Շահի գանձերը ։

Պարսից զօրքերը թողին անմիջապէս բերդը և փախան Պարսկաստան ։ Մամադ խանի զօրապետներէն մին, Սատղ խան, հազիւ կարողացաւ կալանաւորել մին երկու արքայասպաններէն, Աբաս բէկը, և տարաւ Պարսկաստան։ Սաֆար-Ալի բէկ պահուըտեցաւ ։

Աղա-Մամադ խանի սպանման լուրը շուտով տարածուեցաւ ամէնուրեք, բայց Իպրահիմ խան չհամարձակեցաւ տակաւին վերադառնալ Շուշի ։ Այդ միջոցին Իպրահիմի եղբօրորդին Մամադ բէկը կը տիրէր Շուշիի ։ Սա առաջարկեց Հայոց Մէլիք-Ռուստամին հակառակիլ Իպրահիմ խանի, միանալ իրեն, բաժնել Ղարապաղը մէջերնին, ինքն լինի Պարսից գլուխ, իսկ Ռուստամ՝ Հայոց ։ Սակայն այս վերջինս որ այնքան զանգատանաց զօրաւոր պատճառներ ունէր Իպրահիմի դէմ և միանգամայն կարող էր այս առիթէն եւս օգուտ քաղել և փրկել Ղարապաղն, հաւատարիմ մնաց Իպրահիմի և յաջողեցաւ վերադարձնել զնա Շուշի ։ Այնպիսի ճգնաժամի մը յորում այնքան յարմար միջոցներ կային ոչնչացընելու Ղարապաղի բռնակալներու իշխանութիւնը, այդպիսի միջոցի մը հայ մէլիք մը վերստին հաստատեց իւր երկրին վրայ օտար բռնակալի մը իշխանութիւնն ։ Իպրահիմ խան եկաւ փառաւորապէս տիրապետեց Շուշիի ։

Իպրահիմ խանի առաջին գործերէն մին եղաւ ձերբակալել երիտասարդ Սաֆար-Ալի բէկը, որոյ դաւաճանութեան պարտական էր իւր վերադարձն ի Շուշի ։ Իպրահիմ խան այսպէս ուզեց ցոյց տալ Պարսկաստանի Նոր Շահին թէ ինքն հակառակ էր այդ սպանութեան ։ Երիտասարդը բռնելով ուղարկեց Պարսկաստան. Թէ ինչ եղաւ այդ խեղճ Սաֆար-Ալիի վիճակն, ահա՛ այն ձեռագիր պատմութեան, զոր յիշեցինք, տուած վկայութիւնը ։

Բռնելով ողորմելու պատանու ձեռքից, տուեցին մարդախանձ և գիշատիչ գազանների ձեռքը ։ Այդ կատաղիները կանչեցին նոյն ժամում մի պայտառ արհեստաւոր, պատուիրեցին Նրան կտրել և կազմել մի Նոր օրինակով պայտ, որ վշտակիր պատանու ոտների չափին համեմատ լինէր ։ Նա փութաց անմիջապէս կատարելու նրանց պատուէրը ։ Յետոյ նրա ոտները մերկացնելով, և ամեն կողմից երկաթէ կապանքներով պնդացնելով, դրեցին մահացու պայտերը նրա ոտների տակ, և սրածայր մեխերով գամեցին ։ Առուակի նման վազում էր յորդահոս արիւնը տանջվողի վէրքերից և Ներկում էր այն տեղը ։ Յետոյ շղթաներով կապեցին Նրա ձեռները, ոտները, նաև պարանոցը, և վեր առնելով տարին Դավրէժ քաղաքը։ Այն տեղ կանգնացրին Նրան ատեանում դատաւորի առջեւ, և բազմատեսակ հարցափննութիւններից յետոյ, մահուան դատապարտեցին, հրամայելով որ չարաչար կերպով տանջեն Նրան, և անդամ անդամ կտրատեն, յետոյ թողնեն գազաններին ու թռչուններին ուտելու համար ։ Դատաւորի հրամանի համեմատ, արիւնարբու դահիճները խստագոյն չարչարանքներով տանում էին Նրան կատարման տեղը ։ Այդ միջոցին մահապարտը բաց արեց իր բերանը, սկսեց անարգել դատաւոր կրօնքին, և խոստովանեց թէ իսկապէս ինքը հաւատում էր քրիստոնեայների կրօնից ։ Երբոր լսեցին նրա հայհոյութիւնները, կատաղի գազանների նման յարձակվեցան նրա վրայ, և ամեն մարդ իր սրի ծայրը Ներկում էր նրա արիւնով։ Այսպէս տանջելով, հասցրին նրան մահապարտների տեղը, քաղաքից դուրս ։ Այն տեղ անտանելի չարչարանքներ տալով, մաս մաս կտրատեցին նրա մարմինը, և թողեցին այն տեղ, որ արքունի հրամանի համեմատ թռչունների ու գազանների կերակուր դառնայ ։

Որովհետեւ հայերը վաղուց գիտէին նրա քրիստոնէի զաւակ լինելը, Նաեւ Քրիստոսին հաւատալը, այդ պատճառաւ մեծ աղաչանքով խնդրում էին, որ Նահատակի մարմինը տան իրանց թաղելու համար ։ Ասեցին նախարարները. «Թոյլ տուէք, որ հայերը իրանց անարգ օրէնքի համեմատ թաղեն» — Որովհետեւ աւելի վատթար լին համարում Հայոց թաղումը, քան գազաններու կերակուր լինիլը» ։

Այդ պատմութեան շարունակութեան մէջ կը պատմուի թէ ինչպէս գիշերը լոյս ծագեց նորա գերեզմանէն եւն, եւն։

Ինչ որ ամենէն աւելի ստոյգ է, սա է թէ այդ սենեկապետը յատկապէս մեծ համակրութիւն ունէր Հայոց համար, Նա Մէլիք-Մէջլումի լաւ բարեկամն էր և Մէլիքը նորա միջնորդութեամբ մեծապէս կ'ազդէր Աղա-Մամադ Շահի վրայ ։

Բայց կորան ամէնն ։ Մէլիք-Մէջլում գոհ կ'ըլլայ դաւաճանութեան։ Շահը գոհ կ'ըլլայ դաւաճանութեան, երիտասարդ Սաֆարէլին չարաչար մահուամբ կը մեռնի և իրենց հետ կը թաղուի Ղարապաղի ապագան ։

---

(1) Ղարա-Պաղ, սեւ այգի

ՀԻՒԱՆԴԻՆ ԲԱՐԵԿԱՄԸ
ԱՌԱՋՆՈՐԴ
ՀԻՒԱՆԴԱՑ ԴԱՐՄԱՆՄԱՆ
Ի
ՏՐ. Ս. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԷ

Կեդրոնատեղին է Արամեան Գրատունը, և կը ծախուի բոլոր Հայ Գրավաճառաց և Պ. Վապսի քով ի Բերա ։

ԳԻՆ 1 ՄԷՃԻՏ

ԱԶԳ.
ԲՈՊԵՐԴԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Բոպերդեան Վարժարանի յառաջիկայ տարեշրջանը պիտի սկսի Երեքշաբթի [illegible] պացւոց ։

12—4

Տօմարակալութեան և Թուաբանութեան հմուտ երիտասարդ մը, որ բաւական տեղեակ է Նաև Թուրքերէնի և Ֆրանսերէնի, և որ կարող էր պատուաւոր վկայականներ ներկայացնել, վաճառատանց մէջ գրագրի և վարժարանաց մէջ ու մասնաւորաց դասախօսութեան պաշտօն յանձն առնելու պատրաստ է ։

Դիմել Արեւելքի Խմբագրատունը ։

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ումումիյէ իտարէսի մահլիւլաթ չիւպէսինտէ պէհէր կիւն միւզայէտէլէրի իճրա օլունմագտա օլան աթիիւզզիքր մահլիւլաթըն մուայէնէն օլան 4 հաֆթա միւտտէթի իլանընտան Չինճի հաֆթասը օլան 1301 սենէսի աղուստոսընըն Ցինճը բազար էրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն 1 հաֆթա զարֆընտա թալիպ օլանլարըն գըյմէթը մուխամմինէսինին ֆօգրինէ միւսավի պէտէլին ագչէսիյլէ պէրապէր խըտարէի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթ իթմէլէրի լուզում կէլիպ պէտէլը մուաճճէլէյէ մահսուպէն սուրէթ վէ սէրկի գապուլ օլունմայաճաղը Չինճի տէֆա օլարագ պէյան վէ իլան օլունուր ։

· 18000 · 36 · 12 · —Մաճարտա Շէյխ իւլ հարէմ Հիւսէյին աղա մահալլէսինտէ Պէօյիւք-Տիվարճը վէ Սուլթան-Չէշմէսի սոգագլարընտա Թէրքիպէն 76 մէթրօ ու րասսէ ֆէվգինտէ 2 օտայը միւշթէմիլ Նիմ քեարկիր վէ չէհրի 150 ղրշ. քիրալը 1 պապ միւսաքքաֆ մաղազասը ։

· 10000 · 3 · —Գալաթատա Արապ ճամի մահալլէսինտէ գարաղօլ մէյտանընտա Եէլքէնճիլէր խանը թահթընտա Թէրքիպէն 42 մէթրօ արսասը 1 պապ մաղազա ։

· 5500 · 36 · — Վէզնէճիլէրտէ Ճամը Ալի մահալլէսինտէ Տօլապ սոգաղընտա Թէրքիպէն 135 մէթրօ արսասը ֆէվգինտէ պէշ օտա վէ 2 սոֆայը միւշթէմիլ չէհրի 120 ղրշ. քիրալը ախշապ 1 պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի ։

· 6750 · 14 · 12 · —Քիւչիւք Մուսթաֆա բաշատա մօլլա Խիւսրէվ մահալլէսինտէ Տէյիրմէն սոգաղընտա Թէրքիպէն 76 մէթրօ արսասը 4 օտա վէ 2 սոֆա վէ 1 գույու վէ օն ղըրա պաղչէյի միւշթէմիլ 1 պապ մէնզիլին 3 րուպ հիսսէսի ։

· 1500 · 103 · — Սարըկիւզէլտէ Զըգըրզ.ճը Քէմալէտտին մահալլէսինտէ Գըզ-Թաշը ճատտէսինտէ Թէրքիպէն 15 մէթրօ արսասը չէհրի 40 ղրշ. քիրալը ախշապ 1 պապ աթթար տիւքքեանըն նըսֆ հիսսէսի ։

· 20000 · 00 · —Գափանը տագիգտէ Եավուզ Սինան մահալլէսինտէ Տէօշէքճիլէր ճատտէսինտէ 35 վէ 37 վէ 39 վէ Ա. խուր սոգաղընտա 20 նումէրօլու իւէ մուրաղդամ քէբի եւրզիւ վէ պէրմէնէյի խասըրթա 1 գըթա մէնզիլ արսասը ։

· 7500 · 10 · —Իւսքիւտարտա Թէնպէլ Հաճի Մէհէմմէտ մահալլէսինտէ Սէլամի Ալի էֆէնտի ճատտէսինտէ Թէրքիպէն 76 մէթրօ արսասը վուրաղընտա 102 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ մուգաատէլի 1 վէ էլիէմ բէր պապ տիւքքեանըն նըսֆ հիսսէսի ։

· 1500 · 15 · —Զարչըլը քէյիրտէ Սանտալ պէտէսթէնինտէ սայիս ատաղընտա մէստուտ 1 պապ տօլապ կէտիկինին սիւլիւսի ։

· 15000 · 7 · —Զարչըլը քէյիրտէ Եաղլըգճըլար ճատտէսինտէ Աթճարճը խանը տէրունունտա սաղ թարաֆտա իւչիւնճի վէ չէհրի 100 ղրշ. քիրալը քեարկիր 1 պապ մալիֆաթուրաճը մաղազասը կէտիկինին սիւլիւսի ։

· 10000 · 1 · —Թօփխանէտէ Գուլ օղլու մահալլէսինտէ Եէնի մահալլէ ճատտէսինտէ Թէրքիպէն 70 մէթրօ արսասը 5 օտա վէ 1 սոֆա վէ 1 գույու վէ 66 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ վէ չէհրի 120 ղրշ. քիրալը 1 պապ մէնզիլ վէ թահթընտա վաղը տիւքքեանըն սիւլիսի հիսսէսի ։

· 3750 · 4 վէ 24 · —Թոմթովլ գարիյէսինտէ Խարաճ Ռուսթա վէ Սարը Ալէքսի սոգաղլարընտա Թէրքիպէն 64 մէթրօ արսասը 5 օտա վէ 2 սոֆա վէ 1 գույու վէ 64 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ վէ չէհրի 110 ղրշ. քիրալը 1 պապ մէնզիլ վէ թահթընտա պարագա տիւքքեանըն նըսֆ հիսսէսի ։

· 35000 · 4 · —Աղաքաբըտա Ղուրապա Հիւսէյին աղա մահալլէսինտէ Խօրխօր ճատտէսինտէ 22 ղըրա 1 գըթա գայալը տիւքքեանը արսասը կէտիկինին սիւլիւսի ։

· 20000 · 8 · —Զագմագճըլարտա Տայէ Խաթուն մահալլէսինտէ Վալիտէ խանը տէրունունտէ ալթ գաթտա Թէրքիպէն 30 մէթրօ արսասը չէհրի 160 ղրշ. քիրալը քեարկիր 1 պապ օտա ։

· 600 · 47 · — Էյրի գափուտա մօլլա Աշգը մահալլէսինտէ Սուլթան համամը ճատտէսինտէ Թէրքիպէն 26 մէթրօ 1 գըթա տիւքքեան արսասը ։

· 2250 · 39 · —Մէրճանտա Բասսրըմաճը խանընտա Ֆօգանիտէ Թէրքիպէն 19 մէթրօ արսասը չէհրի 40 ղրշ. քիրայա միւշթէմիլ 1 պապ քեարկիր օտանըն նըսֆ հիսսէսի ։

· 2000 · 106 · —Սարըեարտա Եէնի մահալլէ ճատտէսինտէ Թէրզիէն 11 մէթրօ արսատէ սէնէվի 600 ղրշ. քիրալը պիր պապ պագգալ տիւքքեանընըն 9 սէհիմտէն եէտի պուչուգ սէհիմի ։

· 1780 · 23 · — Գասըմ բաշատա Ճամիի քէպիր մահալլէսինտէ Տէպպաղխանէ ճատտէսինտէ պէրմուճիպը սէնէտ 469 մէթրօ 1 գըթա Տէպպաղխանէ արսասընտան միւֆրէզ արսանըն 27 հիսսէտէն 4 հիսսէսի ։

· 750 · 10 · —Զորչանպատա Պէքճիկիզ մահալլէսինտէ Մէհէմմէտ աղա ճամիի շէրիֆի սօգաղընտա Թէրզիէն 20 մէթրօ արսատա շէհրի 20 ղրշ. քիրալը սիւչալ 1 պապ չուլհա տիւքքեանընըն նըսֆ հիսսէսի ։

· 1200 · 9 · — Իսթէնիատա Նէստիչահ Սուլթան մահալլէսինտէ Տէյիրմէն սօգա[illegible] 110 մէթրօ 1 գըթա [illegible] գիլ արսասը ։

· 4500 · 12 · —Արնաւուտ գարիյէսինտէ Պէյլիք-Ալայլմա ճատտէսինտէ Թէրզիէն 117 մէթրօ 1 գըթա միւլք մա կէտիք տիւքքեան արսասընըն նըսֆ հիսսէսի ։

· 1200 · 7 · —Չարշուի քէպիրտէ Մէրճան աղա մահալլէսինտէ Թըղճըլար ճատտէսինտէ Գատը Գուրու խանը տէրունինտէ իւսմ գամտա 1 պապ օտա արսասը ։

---

(1) Ֆիամէլէրին պաշլարընտաքի հիզատա պուլունան րագգամլար մահլիւլըմթ նումէրօլարընը, իքինճի հիզատաքիլէր գըյմէթը մուխամմէնէլէրի, վէ իւչիւնճիւ հիզատաքիլէր՝ պէտէլը միւզայէտէլէրինի պիլտիրմէքտէ տիրլէր ։

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երզագ անպարը իչին միւպայաա օլունաճագ գահվէ վէ թօզ շէքէրին մինագասասընա շէհրը աղօսթօսըն բուշմինին օն պէշինճի բէնշշէնպիհ կիւնիւ պաշլանաճաղընտան, Թալիպ օլան Թիւճճարըն եէվմը մէզքիւրտէ Խազինէի Խասսաի Շահանէտէ պուլունմալարը իլան օլունուր ։

10 Աղօսթօս 301

1—3

ԴԵՂԱՐԱՆԻ մը պարունակութիւնը վաճառելի է շահաւոր պայմաններով · դիմել ի դեղարան Բայմոնտի, Սուլթան-Համամ, Պահճէ-Գափու ։

ԼՈԹՐԸՆ ԵՒ ՋԻՄՆԷԼ
ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՔԻՐՔՃԻ ԳԱԲՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

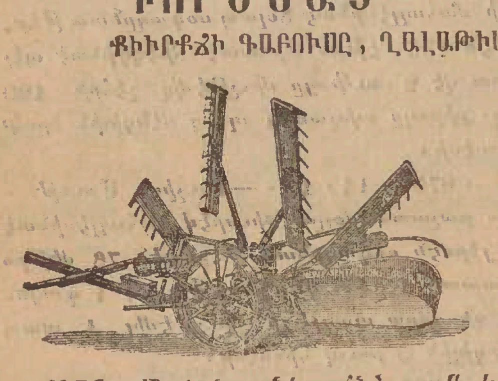

«ԲԻԱՆ» Մականուանեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը կշռէ 300 օխա ։

ԳԻՆ 35 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը երաշխաւորեալ է ։ Գնողն երբ գոհ չլինի, կրնայ ետ առնուլ իր ստակն ։

502

N. 7.

Գաչընմագ, պաշ Թէքի, եմրազը ծիլտի միւչիրի վէ սաչ տէօքիւլմէսի, Եմրազը մէզքիւրէ Տէլօրիէ մէրհէմինին խիթիմալը իլէ սէրիէն մինաէֆի օլուր ։ Բարիսատէ Գըլիրի սօգաղընտա 51 նումէրօլու քիմեաքիար Մ. Տէլօրիէ վէ սաիր էճզաճը վէ բէրուքէր տիւքքեանլարընտա պուլունուր, գալըպընտան սադընմալը ։ Զանաղընըն ֆիյաթը 20 ղուրուշ. Եարըմ չանաղընըն ֆիյաթը 12 ղուրուշ ։ Տէրսաատէթտէ տէբօզիթ օտու խալը Պէրա Ղալաթա կեօմրիւկիւնիւն գարշըսընտա Մ. Ձէրվաթինին մաղազասընտա տըր ։

Marque de Fabrique

“ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ”

ՎԱՐՁԱՏՐԵԱԼ ՇՔԱԴՐԱՄՈՎ
Ամսթէրտամի 1883ի աշխարհահանդէսին մէջ

մինչև պարունակելով ջրոյ մէջ կատարելապէս լուծելի խայծղանը (գաթրան)

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒՋՆ

Այս քաղաքրութիւն ունի խայծղանի ԲՈԼՈՐ ԲՈՒԺԻՉ յատկութիւնները, մինչդեռ խայծղանի ՄԻՒՍ պատրաստութիւնք միայն անոր համն և հոտն ունին ։ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ»ի մէկ չափն կը պարունակէ քաղսիւլի մը բուժիչ սկզբունքները ։ Բայց կարելի է օրը 20 չափ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ» առնուլ առանց բնաւ վնասուելու, մինչդեռ խայծղանի քան քաղսիւլ աղէտից վտանգաւոր բորբոքում առաջ կը բերեն ։

ԽԱՅԾՂԱՆԻՄ ԻՒՍ ԹԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ԱՆՀՈՒՆԱՊԷՍ ԱՒԵԼԻ ԱԶԴՈՒ ԵՒ ՆՐԵԲՊԱՏԻԿ ԱԺԱՆ, «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ»ի հեղուկը շիշով կը ծախուի 1·50 Ֆրանքի՝ 20 լիտր խայծղանի ջրի համար ։ Իսկ 0·10 պատրաստուած շաքարանուշէն 100 հատ պարունակող շիշը 2·50 Ֆրանքի կը ծախուի ։

Ընդհանուր մթերանոցապետ
Ժ. ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ
Դեղարան Տէլլա-Սուտա
169—Մեծ փողոց Բերայի—169
Կ. Պոլիս

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company
ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ
Լոնտրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութեան

		Անգլ. Լիր.
Արտօնեալ դրամագլուխ		3,000,000
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ		2,500,000
Վճարեալ »	625,000	
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	1,592,235	
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,841,194	
		6,058,429
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	1,186,865	
Կենաց ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	551,307	
		1,738,172

NORTHERN
Assurance company
ՆՈՐԹՀԸՐՆ
Լոնտրայի և Էպըրտինի ապահովութեան ընկերութեան

		Անգլ. Լիր.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ		3,000,000
Վճարեալ »	300,000	
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	811,871	
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,778,300	
		2,890,171
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	520,206	
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	251,572	
		771,778

Ստորագրեալն իւր բազմաթիւ յաճախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովը ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բռնողներու ինքզինք ներկայացնել ։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունիլ, ինչպէս Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները, գիւղերն և գաւառները ։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ
Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն
Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Ստորագրեալը, շոգենաւերու և առագաստանաւերու մէջ ի վաճառքներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած է ընկերութեան կողմէ ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն Ղալաթիա, Քօմիսիօն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն, առ

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար յիշեալ Ընկերութեանց
ԳԱՒՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ՆՈՐՏՏԱՅՉԷ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ՚ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան ։

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱԲՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ
50

ՕՍԲՕՐՆԻ ՅՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆ

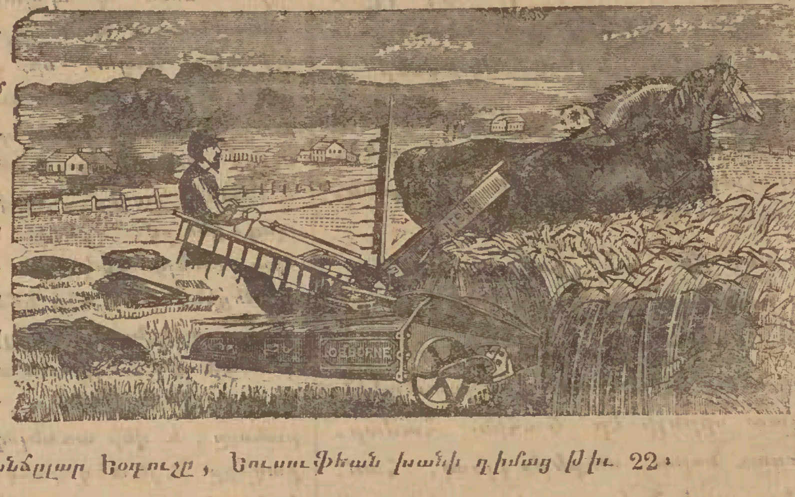

Օրը 88,000 քառակուսի կանգուն, այսինքն 55 տէօնիւմ կը հնձէ, ծանրութիւնն է 280 օխայ ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակատար Միքաիլ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարք Կալաթա Եօրկանճըլար ճատտէսի թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօգուշը, Նուսուֆեան խանի դիմաց թիւ 22 ։

ԴԱՆԱԿ ԵՐԿԱԹԷ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ՏԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
ՊՂՆՁԷ, ՁՈՒԼԱԾՈՅ ԵՒ ԾԵԾՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹԷ
ՊԱՐՏԷԶԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ
32 Մահմուտիյէ փողոց, և
24 Բէրչէմպէ բազար Ղալաթիա

ՀԷՆՐԻԿ ԼԱՆԺ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ
ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ
ԵՒ
ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

[illegible]

509

ԽՐՒԽ
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ՎԻԷՆՆԱ
Հաստատեալ 1858ին

1883 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր 80,711,893·45 Ֆրանք ։

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կ'ընեն ։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 ½ % շահ կ'ընեն ։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են ·

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ ։ Օրինակ ·

35 տարեկան անձ մը 286 Ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին ։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք) ։ Օրինակ ·

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ · սակէ զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց՝ 298·30 Ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն ։

Վեցամեայ վճարելի կրկին ապահովութեան բաժինն է տարին 116·19 Ֆրանք ։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ
ՄՈՐԻՍ ՊԻՐՔՉԻ

Գրասենեակք, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, թիւ 29, Գերմանական Թղթատան վրայ ։
Ընկերութեան սեղանաւորն է Ս. ԱՍԼԷՐ

ՁՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՄԵՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսէյլյայի և Բօլէէ մէջ կանոնաւորական բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է ԸՍՆոբօլէ որ օգոստ. 12ին Մարսիլիայէն և օգոստոս 29ին Պոլսէն պիտի մեկնի ։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ. Մէնէրէլէ որ պիտի մեկնի օգոստ. 27ին ։

Ուղևորի և ապրանքի ընդունելութեան

Նաւորդներ, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ,
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

514

ՔԻՆՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն տասն օրը անգամ մը կը բանին Լիվրբուլի և Միջերկրականի մէջ .

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Պալպէք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սէրվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սքիդիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Ջեմերարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Սիտոն շոգենաւը, նաւապետ Ուայթ, Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով և ի մօտոյ վերստին Լիվրբուլ պիտի ուղևորի ։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղևորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եօրքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ամէ նաւահանգստի համար ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

511

ՄԻՋԱՏԱՄՊԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ
ԾԽՄԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՄԲ
Ա. ՄԻԹԱԼՈՎԻՉԻ
ԻՍԹՈՒԼԻՎՕ, ԴԱԼՄԱՏԻԱ
Ղալաթիոյ մէջ Մթերանոցն է Մումհանէ, Լոյտ խան, 2.

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվրբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի մէջ կանոնաւորական բանող
ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պրէս
Արմապատ	2,500	Ռօճըրս
Արքատիա	2,500	Քրոմուէլպ
Լաքոնիա	2,500	Ռուպինս
Մաքեդոնիա	[illegible],500	Մարշ
Բուլկարիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Պըքէնհէմ շոգենաւն ամսոյս 24ին Պաթումէն վերադառնալով անմիջապէս Լիվրբուլ պիտի ուղևորի ։

Այա Սոֆիա շոգենաւն ամսոյս 24ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար ։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղևորաց ։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

513

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի
ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէանտրօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարոտին	2,500
Պասսանօ	3,500	Մէլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Բռավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օըլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գադօ	2,000	Պասիֆիք	1,200
Գոմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բաստէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Բիզօ	2,800
Էրաթօ	2,600	Բիդալտօ	4,400
Տրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆլօռօ	1,700	Ռօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտինօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Համլօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիւնօ	2,300	Քանտօ	3,600
Քէլօ	2,000	Եէռօօ	1600
Քօժիօ	2,200	Ջէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Ջէրօ	41,0

Ռինալտօ շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն աստ հասած է ։

Քօմօ շոգենաւը, նաւապետ Նիլլ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ, և ամսոյս 21ին պիտի մեկնի Պոլիս Օտեսա երթալու համար ։

Ուղևորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

514

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվրբուլի և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրօս	4000	Նէֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրսա	3000
Սեսօստրիս	3250	Ադլանդիկ	1700
Թիպըս	3250	Լօդիէս	800
Մալթալա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սեսիլ	700

Ալինտէ շոգենաւը, նաւապետ Լուշիա, Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով ։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց,
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

515

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվրբուլի և Արևելեայ մէջ .

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալլասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատօլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպէրեան	5500
Արաբեան	3700	Իլիրեան	5500
Բավարիան	6000	Իստրեան	5500
Բուլկարիան	6000	Լեսպեան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Ցայբրեան	2000	Լիպեան	800
Տօրիս	700	Օբորթօ	700
Էճիբթեան	3700	Բերսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալէրիան	3700	Վիրճինեան	6800

Անտօլուէեան շոգենաւը, նաւապետ Ֆըլէմինկ ամսոյս 26ին Լիվրբուլէ աստ կ'սպասուի ։

Ուղևորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒՈՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.
Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն ·
Ձիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք ·
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլէրի ·
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտադոյ ·
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդօլ և ընկ.

512

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՇԻՐՔԷԹԻ Խ ՅՐԻՅԷԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1885 Օգոստ. 1 Հինգշաբթի օրէն սկսեալ մինչև Օգոստ. 31

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց երթևեկութեան ժամերը

Ժ. Վ. — Թ.

) 11 30 Ենիմ. Մեզարպ. Պէյիւք. Թարապ. Ենիքէ. (Ենիքէ շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 32
) 12 5 Ենիքէ. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. (Առնաւ. շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 22
) 12 30 Ռ. և Ա. Գավ. Ենիմ. Մեզարպ. Պէյ. Քիրեճ. Թար. Ենիքէ. (Ենիքէ շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) (Ուրբաթ օրերը ՍԹէնիա Միրկէօն Ռ. Հիսար Պէպէք) 18
) 1 20 Ենիքէ. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. (Առնաւ. շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) (Ուրբաթ օրերը չպիտի հաղորդակցի) 28
) 1 45 Ենիմ. Մեզարպ. Պէյ. Թար. Ենիքէ. (Ենիքէ շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 17
) 2 20 Ենիքէ. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ Հիսար Պէպ. (պիտի հաղորդակցի) 21
3 — Ենիմ. Մեզարպ. Պէյիւք. Քիրեճ. Թարապ. Ենիքէ. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. (Առնաւուտ գիւղ պիտի հաղորդակցի) 33
4 — Ա. Գավաղ. Ենիմ. Մեզարպ. Պէյ. Թար. Ենիքէ. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք. Առնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 18
5 15 Ենի. Մեզ. Պէյ. Թար. Ենիքէ. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպ. Առնաւ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշ. 25
6 15 Ենիմ. Մեզարպ. Պէյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշչա. Ենիքէ. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Առնաւ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսք. 1
8 15 Ա. և Ռ. Գավ. Ենիմ. Մեզարպ. Պէյ. Թարապ. Ենիքէ. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. Առնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. (ուրբաթ օրերը ՍԹէնիա պիտի հանդիպի) 34
10 — Մեզարպ. Պէյ. Թարապ. Ենիքէ. Միրկ. Ռ. Հիսար Առնաւ. Օրթաք. Պէշիք. 28

Առնաւուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց ժամերը

) 11 30 Պէպ. Առնաւ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 20
) 12 10 Առնաւ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. Գապ. 1
) 12 40 Պէպէք Առնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 21
) 1 20 Առնաւ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. Գապ. 4
) 1 55 Պէպէք Առնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 25
) 2 55 Պէպ. Առնաւ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. Գապաթ. 4
4 — Պէպ. Առնաւ. Գուր. Օրթաք. Պէշիք. Գապաթ. 17
10 45 Հիսարէն Չէնկէլքէօյ 22
11 10 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ 1

Անատօլու եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց ժամերը

) 11 15 Վանիք. Չէնկլ. Պէյլ. Գուզկ. Գապաթ. 28
) 11 40 Պէյգ. Բաշչ. Ռ. Բ. Մահ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլլիի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 25
) 12 15 Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէրպ. Գուզկ. 33
) 1 15 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. 32
) 1 30 Պէյ. Թար. Պէյ. Բաշ. Ռ. բաշա. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. (Գանտ. շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 34
) 2 30 Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսք. 22
) 2 45 Մեզար. Պէյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բ. Պաշճէ Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք. 20
4 — Պէյգօզ Բաշչա. Ռիֆաթ բաշա Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկք. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. (Ուրբաթ օրեր ժմ. 4 15 Մեզարպուրնուէն պիտի ելլէ) 32
8 45 Պէյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշչա. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկիւտար (Ուրբաթ օրերը Ռ. Բ. Մահ.) 21
10 25 Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ 25

(Բաց ի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթևեկող շոգենաւոց ժամերը

) 12 30 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Առնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիքէ. Թարապ Պէյիւք. Մեզարպ. 20
) 1 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Առնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. ՍԹէն. Ենի. Թար. Պէյ. Մեզարպ. Ենիմ. 33
1 45 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Առնաւ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիքէ. Բաշչա. Պէյգ. Թարապ. Պէյ. Մեզ. Ենիմ. 1
2 15 Պէշիք. Օրթա. Առնաւ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիքէ. Թարապ. Պէյիւք. Մեզարպ. Ենիմ. Ռ. և Ա. Գավաղ 18
3 30 Պէշիք. Օրթաք. Պէյլ. Առնաւ. Գանտ. Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիքէ. Թարապ. Պէյիւք. Մեզարպ. Ենի. 25
5 — Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Առնաւ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Էմիրկ. ՍԹէն. Ենիքէ. Պէյգ. Թարապ. Պէյիւք. Մեզ. Ենիմ. և Գավաղներ 34
6 45 Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Առնաւ. Գնտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիքէ. Թարպ. Պէյ. 21
8 15 Պէշիք. Օրթ. Առնաւ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիքէ. Թարպ. Պէյ. Մեզար. 28
10 — Ենիքէ. Թարապ. Պէյ. Մեզար. Ենի. (Ուրբաթ օրերը ժամը 9 45ին) 18
10 30 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. ՍԹէն. Ենիքէ. Թար. Քիրեճ. Պէյի. Մեզար. Ենիմ. 17
11 10 Ենիքէ. Թարապ. Պէյիւք. Մեզարպ. Ենիմ. 34
11 30 Պէպ. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. ՍԹէն. Ենիքէ. 22

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	5 45	— —	6 — Պէշիք.
11 30	6 15	11 50	7 —
12 —	7 —	12 15	8 15
12 30	8 10 Պէշիք	12 45	9 — Պէշիք
1 —	8 55	1 20	9 35
1 30	9 45	1 45	10 5 Պէշիք
2 —	10 — Պէշիք	2 15	10 30 Գզ.*
2 30	10 30	2 50	11 —
3 15	10 50 Պշ Գզ	3 35	11 25
3 45	11 20	4 5 Պէշիք	11 50
4 20 Պէշիք	11 40 *	4 45	12 5
5 —	12 5	5 30	12 5 Պշ Գզ*

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
11 15	5 40	11 15	5 30
12 —	6 15	12 —	6 10 Պէշիք
12 30	7 —	12 25	7 —
1 —	8 10 Պէշիք	12 55	8 15
1 30	8 45	1 25	9 — Պէշիք
2 —	9 30	1 55	9 35
2 30	9 55 Պէշիք	2 25	10 — Պէշիք
3 —	10 25	2 55	10 35
3 30	11 —	3 25 Պէշիք	11 15
4 15 Պէշիք	11 35	3 55	11 50
5 —	12 5	4 45	12 5

(*) Այս շոգենաւք Հրէից տօներուն և ուրբաթ և շաբաթ օրերը չպիտի երթևեկեն ։

) Այս նշանը կրող շոգենաւք Օգոստոս 17էն սկսեալ մէկ քառորդ ժամ յետոյ պիտի մեկնին ։

Կամուրջէն Առնաւուտքէօյ երթևեկող շոգենաւոց ժամերը

) 12 45 Ուղղակի Առնաւուտքէօյ 4
) 1 20 Ուղղակի Պէպէք 25
) 2 20 Ուղղակի Պէպէք 4
3 25 Ուղղակի Պէպէք 17
9 50 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Առնաւ. Պէպ. Ռ. Հիսար (Վոսփոր ելնող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 22
10 25 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Առնաւ. Պէպ. 1
11 5 Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Առնաւ. Պէպ. (Ենիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 21
11 45 Պէշիք. Օրթ. Գուրու. Առնաւ. Պէպ. 28
12 — Օրթ. Գուրուչ. Առնաւ. (ուրբաթ և շաբաթ օրերը Պէշիքթաշ) 1

Կամուրջէն Անատօլու եզերք երթևեկող շոգենաւոց ժամերը

) 12 5 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէ. Չէնկ. Ա. Հիսար Պէյգ. Ենիքէ. (Ուրբաթ օրերէ զատ) 28
) 12 45 Ուղղակի Գանտիլլի 32
) 12 55 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլպ. Չէնկլք. Վանիք. Ա. Հիսար. Գանլըճ. Բաշչա. Պէյգ. Ենիքէ. 21
) 1 55 Ուղղակի Գանտիլլի ։ 22
2 30 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշչա. Պէյգ. (Ուրբաթ օրերը Ռ. Բ. Մահ. և Մեզարպ.) 32
9 25 Գապաթ. Պէշիք. Գուզ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավաղներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 25
10 15 Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Ռ. Բ. Մահ. Բաշչա. Պէյգ. Թար. Մեզարպ. Գավաղներ 32
10 40 Պէշիք. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիքէօյ Գանտիլլի (Գանտիլլիի նաւամատոյցը Պէյգօզի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 33
11 10 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Րիֆաթբ. Բաշչա. Պէյգ. 25
11 40 Գապթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. 20

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ
ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

1 20 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 — » »
10 45 » » » »
11 35 » » (կիրակի օրեր ժ. 11 ին)
1 — կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
3 40 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ
10 30 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 20 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի օրերը ժմ. 10 45ին).

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷԻ
ԵՒ
ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 30 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Գապաթաշ
4 15 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 15 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան. —Օդը մըգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան ։

Ուրբաթ օրերը ժամ 4ին կամուրջէն մեկնելով Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Րիֆաթբ. Բաշչա. Պէյգօզ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մեզարպուրնու Ենիմահալլէ պիտի երթայ և անտի ժամը 10 45ին մեկնելով և յիշեալ նաւամատոյցները հանդիպելով կամուրջ պիտի վերադառնայ ։

Ուրբաթ իրիկունները ժամ 1 15ին Ենիմահալլէէն շոգենաւ մը ելնելով պիտի հանդիպի Մեզարպուրնու, Պէյիւք. Թարապ. Ենիքէ. Միրկէօն. Ռում. Հիսար, Առնաւուտ. Օրթ. Պէշիք. և անտի կամուրջ ։